

El procés d'execució

Ibon Hualde López

PID_00217374

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Índex

Introducció	5
Objectius	7
1. L'acció executiva i els títols executius	9
1.1. L'acció executiva	9
1.2. Els títols executius	10
1.2.1. Els títols executius processals i assimilats	10
1.2.2. Els títols executius extraprocessals	16
2. La competència en el procés d'execució	20
3. Els subjectes en el procés d'execució	23
3.1. Les parts	23
3.2. Supòsits particulars	24
3.2.1. Executant i executat en casos de successió	24
3.2.2. Execució en béns de guanys	25
3.2.3. Execució davant del deutor solidari	26
3.2.4. Associacions o entitats temporals	27
3.2.5. Entitats sense personalitat jurídica	27
3.3. Els tercers en l'execució	29
4. La postulació	30
5. L'objecte de l'execució	31
6. Procediment	33
6.1. La demanda executiva	33
6.2. El despatx de l'execució	34
6.3. L'acumulació d'execucions	37
6.4. L'oposició a l'execució	38
6.4.1. L'oposició per defectes processals	38
6.4.2. L'oposició per motius de fons	39
6.4.3. Defensa jurídica de l'executat fonamentada en fets i actes no compresos en les causes d'oposició a l'execució	43
6.5. Incidències en el procés d'execució	44
6.5.1. Impugnació de les infraccions legals en el curs de l'execució	44
6.5.2. Actes d'execució contradictoris amb el títol executiu judicial	45

6.5.3. Suspensió de l'execució	46
6.6. Finalització de l'execució	48
7. Costes i despeses en l'execució.....	50
Exercicis d'autoavaluació.....	53
Solucionari.....	56

Introducció

La Constitució espanyola, com és sabut, atribueix als jutjats i tribunals l'exercici de la potestat jurisdiccional, que consisteix a jutjar i fer executar el que s'ha jutjat (art. 117.3 CE). D'aquests dos components que integren la funció (o potestat) jurisdiccional, només el primer, jutjar o declarar el dret en el cas concret, és essencial. En canvi, el segon, fer executar el que s'ha jutjat, pot no existir, a causa de diferents motius. Així, és possible que n'hi hagi prou amb la declaració del dret que contingui la resolució judicial o la transformació que aquesta hagi efectuat en l'àmbit jurídic per a la satisfacció del dret a la tutela jurisdiccional, la qual cosa s'esdevé, respectivament, amb les sentències merament declaratives i amb les constitutives. Però fins i tot quan es tracti d'una sentència de condemna, que, a diferència de les dues resolucions judicials anteriors pot obrir una execució, pot donar-se el cas que la mateixa no sigui precisa. Això ocorrerà quan el condemnat compleixi voluntàriament el mandat recollit en aquella sentència condemnatòria.

Precisió

En coherència amb el que s'acaba d'apuntar, l'article 517.2 de la Llei d'enjudiciament civil, que enumera els títols executius, només esmenta els judicials a la sentència *de condemna* ferma (art. 517.2.1r. LECiv), juntament amb certes resolucions que aprovin o homologuin transaccions o acords assolits en el procés, a les quals ens referirem després (art. 517.2.3r. LECiv), i l'article 521.1 del mateix text processal nega la possibilitat que es despatxi execució de les sentències merament declaratives i constitutives. No obstant això, ocasionalment, també aquestes últimes sentències poden necessitar alguna activitat material complementària adreçada a reforçar-ne l'efectivitat. Aquest tipus d'activitat es coneix com a *execució impròpia*. Cal tenir en compte, a més, que una sentència merament declarativa o constitutiva pot albergar un pronunciament de condemna, que, com a tal, és executable (art. 521.3 LECiv).

Exemple

L'execució impròpia pot consistir en la realització o modificació d'una inscripció en un registre públic, a l'efecte de donar publicitat a la declaració o transformació jurídica que contingui la sentència merament declarativa o constitutiva, respectivament. D'altra banda, un possible pronunciament de condemna en aquest tipus de resolucions judicials és el relatiu a les costes processals.

Doncs bé, si el procés de declaració constitueix la via per mitjà de la qual els jutjats i tribunals compleixen la seva tasca de jutjar, el procés d'execució és l'instrument que serveix perquè aquells exerceixin la part de la funció jurisdiccional consistent a fer executar el que s'ha jutjat, i es pot definir com l'activitat jurisdiccional dirigida a fer efectiva la realitat continguda en un títol executiu. Si d'aquest títol executiu en resulta, directament o indirectament, un deure de lliurar una quantitat de diners líquida, es parla d'execució dinerària, i, si es refereix a una obligació de fer, no fer o lliurar una cosa diferent d'una quantitat de diners, llavors es tracta de la denominada *execució no dinerària*. Aquest mò-

dul didàctic té per objecte, precisament, l'anàlisi dels diferents títols executius i del procediment corresponent a tots dos tipus d'execució forçosa, amb les seves especialitats.

Objectius

Els objectius bàsics que ha d'assolir l'estudiant una vegada completat l'estudi del contingut d'aquest mòdul són:

1. Comprendre la diferència entre *tutela declarativa* i *tutela executiva*.
2. Identificar els diversos títols executius existents.
3. Conèixer l'estructura bàsica del procés executiu.
4. Saber redactar escrits de demanda d'execució i oposició a l'execució.
5. Conèixer els motius d'impugnació de l'acció executiva.

1. L'acció executiva i els títols executius

1.1. L'acció executiva

Partint del principi dispositiu que regeix en el nostre sistema processal civil, el procés d'execució no es pot iniciar d'ofici, sinó només a petició de part, en forma de demanda, en la qual s'ha d'expressar, entre altres circumstàncies, el títol executiu en què es fonamenta l'acció executiva (art. 549.1 LECiv). Així, qui presenti davant l'òrgan jurisdiccional competent, juntament amb la demanda executiva, un títol executiu dels que preveu l'article 517.2 de la Llei d'enjudiciament civil té dret que es desenvolupin les actuacions que comporta el denominat *despatx de l'execució*. Per a això únicament és necessari que, si hi concorren els pressupòsits i requisits processals, el títol no presenti cap irregularitat formal i els actes executius que se sol·liciten en la demanda siguin conformes amb la naturalesa i el contingut d'aquell (art. 551.1 LECiv).

Exemple

Faltaria un pressupòsit processal si la demanda es presenta davant un òrgan jurisdiccional que no té competència per a despatxar l'execució; el títol executiu seria irregular si, tractant-se d'una sentència condemnatòria, encara no ha adquirit fermesa, i no hi hauria conformitat entre el títol executiu i la demanda si en aquesta se sol·licita el lliurament d'un bé determinat, mentre que el deure jurídic imposat per aquell consisteix en la prestació d'un servei professional concret.

Precisió

Fins al dictat de la interlocutòria de despatx de l'execució el deutor no en té notícia, ja que no se li trasllada la demanda executiva. En altres paraules, la resolució judicial ressenyada recau sense audiència d'aquell (*inaudita parte debitoris*). Només llavors s'hi pot oposar.

És important tenir en compte que, quan l'acció executiva es fonamenti en un títol executiu consistent en una resolució processal, dictada per l'òrgan judicial o pel secretari judicial, o en una resolució arbitral o acord de mediació, el despatx de l'execució es troba condicionat al fet que no hagi transcorregut el termini de caducitat de l'acció executiva. Així, és imprescindible que la demanda executiva es presenti abans del transcurs dels cinc anys següents a la fermesa de la resolució que es pretén executar (art. 518 LECiv). Això perquè la possibilitat que l'executant pugui interposar la demanda executiva sense subjecció a cap límit temporal atempta contra la seguretat jurídica.

Precisió

Les resolucions processals inclouen tant les dictades pels jutges i tribunals com pels secretaris judicials (art. 206 LECiv). A aquest respecte, a causa de la funció de conciliació que els secretaris judicials tenen legalment atribuïda (art. 456.3.c LOPJ), les resolucions que emetin per a l'aprovació dels acords a què s'hagi arribat en el procés també constitueixen títols executius (arts. 476 LECiv 1881 i 517.2, 9º LECiv 2000).

Jurisprudència

Les nostres audiències provincials han considerat inaplicable l'article 518 de la Llei d'enjudiciament civil a les resolucions recaigudes abans de la seva entrada en vigor, conseqüència de la irretroactivitat de les lleis processals (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de València, Secció 10^a, de 13 de febrer de 2012 [JUR 2012, 162145]). Tampoc no s'ha entès aplicable el termini de caducitat d'aquest precepte a determinats pronunciaments de condemna amb una eficàcia temporal superior a aquell; entre aquests, la pensió compensatòria, que és una obligació de prestació periòdica, inclosa en una sentència de divorci (Sentència de l'Audiència Provincial de la Corunya de 25 de gener de 2010).

1.2. Els títols executius

El títol executiu és un document que conté una obligació exigible davant d'un tercer i habilita el seu titular per a demanar-ne als òrgans jurisdiccionals l'execució forçosa. En aquest sentit, incorpora el dret a exigir que es despatxi l'execució i el correlatiu deure del tribunal de despatxar-la. Així, el títol executiu constitueix el pressupòsit bàsic de l'activitat executiva o, si es vol, la condició que necessàriament ha de concórrer per al dictat de la interlocutòria de despatx de l'execució. Cal tenir en compte, no obstant això, que correspon al legislador la determinació dels títols que comporten execució. Dit d'una altra manera, els títols executius són de configuració legal i queden recollits en l'article 517.2 de la Llei d'enjudiciament civil. D'una banda, aquest precepte reconeix força executiva a una sèrie de títols de naturalesa processal en la creació dels quals intervé un òrgan jurisdiccional o un secretari judicial, i assimilats (laudes arbitrals i acords de mediació elevats a escriptura pública); i, per l'altra, als títols extraprocessals, és a dir, creats fora del procés i, comunament, d'origen negocial.

Precisió

Encara que només tenen la consideració de títols executius els enumerats expressament en l'article 517.2, aquest mateix precepte admet l'existència, actual o futura, d'altres de diferents nascuts en virtut d'una disposició expressa de la Llei d'enjudiciament civil o d'una altra norma de rang legal (art. 517.2.9è. LECiv).

1.2.1. Els títols executius processals i assimilats

Els títols executius d'aquesta naturalesa figuren en els números primer, segon, tercer i vuitè de l'article 517.2 de la Llei d'enjudiciament civil, sens perjudici que es puguin entendre compresos en el seu número novè. A continuació examinarem cadascun d'aquests títols.

1) Primer. La sentència de condemna ferma (art. 517.2.1r. LECiv)

La sentència de condemna ferma és el títol executiu processal per antonomàsia, i tant pot servir de fonament a l'execució dinerària com a la no dinerària. No obstant això, si la condemna té per objecte el pagament d'una quantitat de diners, no s'ha de passar per alt que la Llei d'enjudiciament civil requereix la seva liquiditat (art. 571 LECiv). Per això, aquesta llei processal

n'exclou les sentències amb reserva de liquidació per al moment de l'execució (art. 219.3 LECiv). No obstant això, també és cert que, partint de la inevitabilitat de la il·liquiditat en alguns supòsits, es preveuen determinats expedients per a dur a terme la liquidació en l'àmbit de l'execució no dinerària. En definitiva, s'al·ludeix aquí a les sentències condemnatòries, la qual cosa en deixa fora les resolucions declaratives i constitutives (art. 521.1 LECiv), emanades d'un òrgan jurisdiccional espanyol, i, com es desprèn del text del numeral esmentat, cal que hagin guanyat fermesa, és a dir, que contra aquestes no es pugui interposar cap recurs.

Encara que ens referim a una sentència de condemna ferma dictada per un òrgan jurisdiccional espanyol, cal matisar, d'una banda, que és possible l'execució provisional de resolucions que encara no hagin guanyat fermesa; execució provisional que durà a terme, de la mateixa manera que l'execució ordinària, el tribunal competent per a la primera instància (art. 524.2 LECiv). La Llei d'enjudiciament civil consent l'execució provisional de tota classe de sentències condemnatòries, a excepció de les que conté l'article 525. No obstant això, hi ha altres resolucions processals que també poden tenir accés a aquella.

Exemple

A més d'una sentència de condemna dinerària o no dinerària, és susceptible d'execució provisional la interlocutòria que aprova una transacció en l'audiència prèvia (art. 415.2 i 428.2 LECiv) o la que resol l'incident de liquidació de danys i perjudicis (art. 716 LECiv), i també el decret del secretari judicial aprovatori d'un acord entre les parts en l'àmbit de la conciliació (art. 476 LECiv 1881); d'una taxació de costes (art. 241 LECiv) o, si escau, d'una liquidació de danys i perjudicis (art. 714.1 LECiv).

Precisió

Perquè s'acordi judicialment l'execució provisional cal la sol·licitud de la part interessada, que no es troba legalment subjecta a un termini concret. Ni tan sols cal la prestació de caució (art. 526 LECiv). Això sí, es preveu la possibilitat d'oposició a aquella i, per al cas de revocació de la resolució provisionalment executada, s'estableixen normes que permeten l'exacció dels danys i perjudicis irrogats per la via de constrenyiment. Hi ha dos supòsits legals d'execució provisional, en funció que la sentència condemnatòria hagi estat dictada en primera instància (art. 526 a 534 LECiv) o en segona instància (art. 535 a 537 LECiv).

D'altra banda, també és admissible l'execució d'una sentència ferma estrangera. Tant el pronunciament sobre el reconeixement com el relatiu a l'eficàcia executiva d'aquella es poden obtenir per mitjà d'un únic procediment denominat *exequàtur*. No obstant això, si la resolució procedeix d'algun estat membre de la Unió Europea, hi ha un procediment específic previst en el Reglament (CE) 44/2001, de 22 de desembre, per a demanar la declaració d'executivitat. En definitiva, l'exequàtur permet la conversió d'una resolució estrangera en un títol executiu, que pot servir després de fonament per a la incoació d'un procés d'execució. La sol·licitud de reconeixement i execució d'una resolució judicial estrangera s'ha de presentar davant el jutjat de primera instància del domicili de la persona davant la qual es demanen aquests pronunciaments i, si no el té a Espanya, el del lloc en què s'hagi de fer efectiva l'execució. La Llei d'enjudiciament civil estableix una remissió al règim previst en els trac-

tats internacionals ratificats per Espanya i, si de cas hi manquen, en les disposicions legals sobre cooperació jurídica internacional. Fins a la seva promulgació són vigents les normes que preveuen els articles 951 a 958 de la Llei d'enjudiciament civil de 1881 (disposició derogatòria única 1.3r. LECiv).

Jurisprudència

La doctrina reiterada del Tribunal Suprem defineix els diferents tipus de sentències judicials: declaratives, que són les que es limiten a la mera declaració que constata una situació jurídica preexistent a la decisió i la doten de certesa jurídica; constitutives, les que creen o modifiquen una situació jurídica, i de condemna, que imposen al condemnat la realització d'una determinada prestació, i creen un títol per a l'efectivitat de la condemna per via jurisdiccional executiva (entre d'altres, Sentència d'11 de juny de 1998 i de 13 de juliol de 2010). Amb base en aquesta distinció, que en la pràctica no sempre és clara, s'ha negat l'executabilitat de les sentències declaratives perquè la tutela judicial es consuma amb la declaració del dret, i de les constitutives, en la mesura que només poden donar lloc a l'execució impròpia (Sentència del Tribunal Suprem de 4 de desembre de 1992). En l'àmbit de les audiències provincials, s'ha rebutjat, per exemple, l'execució de la sentència de tercera de millor dret (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Saragossa de 23 de novembre de 2001); de la sentència declarativa de la indivisibilitat d'un bé immoble (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Zamora de 13 de febrer de 2002); de la sentència desestimària de l'oposició a una partició hereditària (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Castelló de 3 de juny de 2002), o de la sentència que declara l'existència d'una servitud (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Granada de 28 de novembre de 2008). D'altra banda, per a esbrinar si som en presència d'una sentència de condemna s'ha de tenir present, primerament, la pretensió que conté la pètica de la demanda (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Zamora de 27 d'abril de 2001), i, per descomptat, el contingut del pronunciament judicial (Interlocutòria de l'Audiència Provincial d'Almeria de 26 de maig de 2006).

2) Segon. Els laudes o les resolucions arbitrals i els acords de mediació elevats a escriptura pública (art. 517.2.2n. LECiv)

La resolució condemnatòria dictada per un àrbitre en l'àmbit d'un procediment arbitral constitueix un títol executiu. Així, si el condemnat a complir el contingut del laude arbitral no ho fa voluntàriament, és possible acudir a un procés d'execució forçosa. Així ho reconeix la Llei de l'arbitratge, les normes de la qual remeten, a aquests efectes, a la regulació de la Llei d'enjudiciament civil per a l'execució de sentències judicials, i és competent el jutge de primera instància del lloc en què aquell es va dictar. Per tant, partint de la concurrència dels pressupòsits i requisits processals i de la regularitat formal del títol, i de la conformitat dels actes executius sol·licitats amb la naturalesa i el contingut del laude arbitral, aquest òrgan jurisdiccional despatxarà la seva execució (art. 551.1 LECiv). El laude arbitral és executable tot i que contra aquest s'hagi exercit l'acció d'anul·lació. Això sí, en ocasió de l'exercici d'aquesta acció, l'executat té la possibilitat de demanar, prestant caució, la suspensió d'aquell (suspensió que s'alçarà quan consti al tribunal la desestimació de l'acció d'anul·lació) i si aquesta és estimada, s'alçarà l'execució (art. 45 LA).

Pel que fa als acords de mediació, és necessari que estiguin elevats a escriptura pública d'acord amb la Llei de mediació en assumptes civils i mercantils.

Precisió

Per a sol·licitar l'execució del laude, s'exigeix que s'adjunti a la demanda executiva, a més d'aquesta resolució arbitral, el conveni arbitral i els documents acreditatius de la notificació d'aquell a les parts (art. 550.1.1r. LECiv).

Si es tracta d'un acord de mediació elevat a escriptura pública, s'acompanyarà, a més, còpia de les actes de la sessió constitutiva i final del procediment.

Jurisprudència

La nostra jurisprudència menor ha interpretat que, perquè l'existència d'un defecte en la notificació constitueixi una vulneració de l'article 24.1 de la Constitució espanyola, cal que aquesta no tingui l'origen i causa determinant en el desinterès, la passivitat, la negligència o la malícia de l'interessat o que aquest hagi adquirit coneixement real del laude malgrat la citació defectuosa. No obstant això, en la notificació dels laudes no es poden rebaixar les garanties que s'han d'observar per a la notificació de les sentències (IAP Madrid, Secció 20ª, de 17 de juliol de 2006 [AC 2006, 2387] i 14 de gener de 2013 [AC 2013, 852]).

Activitat

Responeu les preguntes següents:

a) Pot el jutge de primera instància controlar, amb caràcter previ al despatx de l'execució, la validesa intrínseca del laude arbitral quan les parts no han exercitat l'acció d'anul·lació del mateix? Analitzeu, entre altres resolucions, la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Madrid, Secció 13ª, d'11 de setembre de 2009 (AC 2009, 2084) i la Sentència de l'Audiència Provincial de Madrid, Secció 28ª, d'11 de novembre de 2011 (AC 2011, 2289), en relació amb la nul·litat del laude per ser contrari a l'ordre públic; o les Interlocutòries de l'Audiència Provincial de Madrid, Secció 11ª, de 21 de setembre de 2007 (JUR 2007,325409); Secció 20ª, de 14 de novembre de 2008 (JUR 2009,48031) i de 24 de febrer de 2009 (AC 2009, 890), respecte als pronunciaments arbitrals sobre matèries indisponibles. Consulteu també la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Madrid, Secció 19ª, de 20 d'octubre de 2010 (JUR 2011, 170987) i IAP Madrid, Secció 13ª, de 23 de novembre de 2012 (JUR 2013, 17690).

b) Pot el jutge de primera instància controlar, abans del despatx de l'execució del laude, el caràcter abusiu de la clàusula arbitral amb la qual s'ha seguit el procés arbitral? Les audiències provincials no han mantingut un criteri uniforme en aquest punt, amb la qual cosa es pot constatar que existeixen resolucions judicials tant a favor de tal control (Sentència de l'Audiència Provincial de Madrid, Secció 11ª, de 30 de novembre 2012 [JUR 2013, 14024]) com en contra (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Cadis, Secció 2ª, de 2 d'octubre de 2012 [JUR 2013, 8058]).

c) És possible l'execució del pronunciament del laude relatiu a les costes causades en el procediment arbitral? Consultar, entre altres resolucions, la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Madrid, Secció 13ª, de 13 de març de 2009 (AC 2009, 2183).

3) Tercer. Les resolucions judicials que aprovin o homologuin transaccions judicials i acords assolits en el procés (art. 517.2.3r. LECiv)

Partim aquí del supòsit que les parts han arribat a una transacció o han assolit un acord en l'àmbit del procés, el contingut del qual pot consistir en una obligació de donar, fer o no fer una cosa. És a dir, aquest contingut no ha de ser, necessàriament, pecuniari. Però la mera transacció o acord entre les parts manca de força executiva. En realitat, el que les pot convertir en un títol executiu és la intervenció de l'òrgan judicial, és a dir, el fet d'haver rebut una homologació o aprovació judicial. Per això, la transacció o acord de caràcter judicial adopta la forma d'una resolució judicial. Ocasionalment, la resolució judicial que homologa o aprova la transacció o el conveni obtingut no és suficient per si sola per a deixar constància del seu contingut, sinó que cal l'aportació del corresponent testimoni de les actuacions.

Exemple

Amb caràcter general, l'article 19.2 de la Llei d'enjudiciament civil, en l'àmbit del dret de disposició de les parts sobre el procés i les seves pretensions, es refereix a la resolució judicial que homologa una transacció judicial. No obstant això, al llarg del seu articulat

hi ha altres normes en què es preveu la possibilitat que les parts arribin a un acord en diferents moments processals. Així, en l'inici de l'audiència prèvia en el judici ordinari (art. 415.2 LECiv), o també en aquest mateix tràmit, quan té lloc la fixació dels fets controvertits (art. 428.2 LECiv). De la mateixa manera, la interlocutòria del jutge de pau o, si escau, el decret del secretari judicial que aprovi el que hagin convingut les parts en la conciliació prèvia al procés constitueix un títol executiu, i és competent per a l'execució el jutjat al qual hauria correspost conèixer de la demanda (art. 476 LECiv 1881). Igualment, la resolució judicial que aprovi la transacció judicial aconseguida en el tràmit que preveu l'article 13 de la Llei sobre responsabilitat civil i assegurança en la circulació de vehicles de motor.

Precisió

Abans de la reforma efectuada per la Llei 13/2009, de 3 de novembre, si la conciliació té lloc davant un jutge de pau, la força executiva del que s'hagi convingut quedava condicionada a la no-superació de l'àmbit competencial d'aquell. Al respecte, si la quantia excedia els 90 euros, únicament tenia el valor d'un document públic. Així mateix, després de la reforma esmentada, els jutges de primera instància perden la competència per al coneixement de les conciliacions, que queda atribuïda als secretaris judicials, conseqüència de la funció conciliadora que correspon a aquests funcionaris (art. 456.3c LOPJ). No obstant això, si la conciliació acaba amb avenença mitjançant la intervenció del secretari judicial, el decret que l'aprovi, encara que no és una resolució judicial, constitueix també un títol executiu (art. 517.2.9è. LECiv).

4) Vuitè. La interlocutòria de quantia màxima (art. 517.2.8è. LECiv)

Quan com a conseqüència de la circulació ordinària de vehicles de motor es produeixin danys, personals o materials, que no siguin a causa únicament de la conducta o la negligència del perjudicat o de força major estranya a la conducció o al funcionament del vehicle, el causant d'aquests danys queda subjecte a una responsabilitat civil. En aquesta situació, el perjudicat o els seus hereus, a més de promoure un procés de declaració perquè es condemni aquell a la cobertura dels danys, poden exercir una acció directa davant de la companyia asseguradora o, si escau, del Consorci de Compensació d'Assegurances en l'àmbit d'un procés d'execució. L'article 13 de la Llei sobre responsabilitat civil i assegurança en la circulació de vehicles de motor recull els pressupòsits necessaris per a la formació del títol executiu: la incoació d'un procés penal per un accident de circulació amb danys que finalitzi sense declaració de responsabilitat penal; que el fet danyós estigui cobert per l'assegurança obligatòria de responsabilitat civil; que el perjudicat no hagi renunciat a l'acció civil ni l'hagi reservat per exercir-la separadament, i, amb fonament en l'anterior, que l'òrgan jurisdiccional coneixedor de la causa hagi dictat la interlocutòria de quantia màxima, sempre en vista de l'oferta motivada o de la resposta motivada de l'assegurador o del Consorci de Compensació d'Assegurances. Així, la llei eleva a la categoria de títol executiu el testimoni d'aquesta resolució judicial (art. 517.2.8è. i 17 LRCSCVM).

Precisió

D'acord amb l'Estatut legal del Consorci de Compensació d'Assegurances, quan la demanda executiva es dirigeixi davant del Consorci de Compensació d'Assegurances, se li haurà d'efectuar un requeriment de pagament fefaent, judicial o extrajudicial, amb una antelació mínima de tres mesos (art. 20.II.b ELCCS). No cal, no obstant això, la reclamació administrativa prèvia en via administrativa (art. 21 ELCCS).

Activitat

La valoració dels danys i perjudicis produïts amb motiu de la circulació de vehicles de motor s'ha de fer segons el barem que estableix la Llei sobre responsabilitat civil i assegurança en la circulació de vehicles de motor. Però, s'hi ha d'aplicar el vigent en el moment

Exemple

L'acabament del procés penal sense responsabilitat penal pot obeir a la mort o rebel·lia del causant dels danys, o al dictat d'una sentència absolutòria o una interlocutòria de sobreseïment, entre altres supòsits.

de l'accident o en el moment de la determinació de la quantia? Analitzeu la jurisprudència existent sobre aquest punt. Sobre aquest tema, cal assenyalar que, davant els diferents posicionaments constatables en l'àmbit de les audiències provincials, la Sala Primera del Tribunal Suprem ha d'establir la doctrina jurisprudencial que en la determinació dels danys cal atènyer-se al règim legal existent en el moment de l'accident, mentre que per a la fixació de l'import indemnitzador cal aplicar el vigent quan té lloc l'alta definitiva del perjudicat (Sentència del Tribunal Suprem, Sala del Civil, Secció 1a, de 3 d'octubre de 2006).

D'altra banda, després de la reforma derivada de la Llei 21/2007, d'11 de juliol, cal tenir en compte que, si en les actuacions no consta l'oferta motivada o resposta motivada, es preveu un tràmit, que té caràcter preceptiu, adreçat a l'intent d'una conciliació. Així, el mateix precepte exigeix que, abans que recaigui la interlocutòria de quantia màxima, el jutge convoqui els perjudicats i possibles responsables i els seus asseguradors, incloent-hi, si escau, el Consorci de Compensació d'Assegurances, a una compareixença en el termini de cinc dies. Aquesta compareixença té per objecte l'aportació de l'oferta o resposta motivada, o l'evacuació de les al·legacions que considerin convenients. L'acord al qual, si escau, arribin les parts ha de ser objecte de l'homologació judicial, amb els efectes d'una transacció judicial: la resolució judicial que l'aprovi constitueix un títol executiu (art. 517.2.3r. LECiv) i, si no hi ha acord, s'ha de procedir a dictar la interlocutòria de quantia màxima durant els tres dies següents a la realització d'aquella, que no és susceptible de recurs.

Precisió

Quan el despatx de l'execució es fonamenti en la interlocutòria de quantia màxima, l'oposició es pot basar en els motius previstos per tots els altres títols executius, i també en la culpa exclusiva de la víctima, força major estranya a la conducció o el funcionament del vehicle i concurrència de culpes (art. 556.3 LECiv).

5) Les altres resolucions processals i documents que, per disposició d'aquesta llei o d'una altra, comportin execució

En virtut d'aquesta previsió s'admet l'existència d'altres títols executius judicials o assimilats que no figuren en la llista de l'article 517.2, títols que poden estar reconeguts tant en la mateixa Llei d'enjudiciament civil com en altres normes de rang legal.

Exemple

Entre els possibles títols judicials hi ha la interlocutòria judicial per la qual s'accepta l'assentiment parcial (art. 21.1 LECiv) o la que pot dictar-se en un procés monitori (art. 816 LECiv) o canviari (art. 825 LECiv) que despatxa l'execució quan no hi ha oposició del demandat. Altres resolucions processals amb força executiva són el decret del secretari judicial pel qual s'aprova la conciliació prèvia al procés judicial, conseqüència de les funcions mediadores i conciliadores que s'atribueixen a aquest funcionari arran de la Llei 3/2009, de 3 de novembre. Però també hi ha altres decrets del secretari judicial que constitueixen títols executius: el decret que determini la quantia que s'ha de lliurar al procurador en concepte de provisió de fons (art. 29.2 LECiv); el decret que, en el supòsit d'oposició, fixi la quantitat corresponent al procurador i advocat (art. 34 i 35 LECiv); el decret aprovatori de la taxació de costes (art. 242.1 LECiv); el decret que quantifiqui la indemnització dels testimonis (art. 375 LECiv), i el que concreta els danys i perjudicis irrogats al demandat en cas d'estimació de l'oposició a les mesures cautelars (art. 742 LECiv) o d'alçament d'aquestes mesures (art. 745 LECiv).

1.2.2. Els títols executius extraprocedimentals

Es recullen en els números quart, cinquè, sisè i setè de l'article 517.2 de la Llei d'enjudiciament civil, sens perjudici que es puguin entendre compresos en el número novè. És important tenir en compte que, a diferència dels judicials o assimilats, aquests títols executius només poden donar lloc a una execució dinerària. En aquest sentit, a més dels requisits legals exigits per a cadascun, l'article 520 de la Llei d'enjudiciament civil en conté altres de generals consistents en el fet que la quantitat determinada per la qual es despatxi l'execució excedeixi els 300 euros en diner efectiu, en moneda estrangera convertible o en cosa o espècie computable en diners. A continuació examinarem els títols continguts en aquells numerals.

1) Quart. L'escriptura pública (art. 517.2.4t. LECiv)

L'escriptura pública constitueix el document públic per antonomàsia, si bé el seu caràcter executiu queda supeditat al compliment dels requisits que estableix l'article 517.2.4t. de la Llei d'enjudiciament civil: que sigui primera còpia, o, si és segona, que s'expedeixi en virtut d'un manament judicial, amb citació de la persona a qui hagi de perjudicar o el seu causant, o amb la conformitat de totes les parts. L'objectiu de l'establiment d'aquests requisits no és cap altre que evitar la possibilitat d'incoació de diversos processos executius per mitjà de diferents còpies de l'escriptura. Doncs bé, el contingut del precepte esmentat no es coordina bé amb la normativa notarial, que ha estat objecte d'importantes reformes després de l'entrada en vigor d'aquella llei processal. Així, en l'actualitat, l'eficàcia de l'escriptura no depèn de la cronologia existent entre les diferents escriptures. Per descomptat, la previsió que només la tingués la primera d'elles comportava la dificultat que, en el supòsit de pèrdua o extraviament, el creditor hagués de promoure un procés judicial per a obtenir una segona amb aquesta eficàcia executiva o, si escau, recaptar la conformitat del deutor amb aquest mateix objecte. Després de la reforma efectuada per la Llei 36/2006, de 29 de novembre, l'article 17 de la Llei del notariat assenyala, igual que l'article 233 del Reglament del notariat, que, a efectes de l'article 517.2.4t., es considera títol executiu la còpia que l'interessat sol·liciti que s'expedeixi amb aquest caràcter. Per tant, ara s'atén a la finalitat amb la qual es demana la còpia, amb independència que es tracti de la primera, segona o successives. Òbviament, en el supòsit plantejat de pèrdua o extraviament de la còpia expedida amb aquest caràcter, el creditor també pot recórrer a un procés judicial o tractar d'obtenir el consentiment del deutor.

Precisió

L'article 17 bis de la Llei del notariat nega que els instruments públics previstos en el l'article 17 perdin l'eficàcia executiva pel mer fet d'estar redactats en suport electrònic amb la signatura electrònica avançada del notari i, si escau, dels atorgants o intervinents.

Activitat

Tenen eficàcia executiva la primera còpia d'una escriptura expedida abans de la reforma esmentada si no hi figura la finalitat amb la qual s'ha expedit? Analitzeu la jurisprudència existent sobre aquesta qüestió.

Jurisprudència

“La modificació realitzada per la Llei 36/2006, de 29 de novembre, de Prevenció del Fraude Fiscal, en vigor des de l'1 de desembre de 2006, de l'execució dels documents notariais prevista en la Llei d'Enjudiciament Civil ha plantejat importants problemes de dret transitori ja que, en molts casos, els requisits exigits per a aquesta execució judicial en la nova regulació són diferents dels que exigia l'antiga Llei de Prevenció del Fraude Fiscal al no modificar la Llei d'Enjudiciament Civil (que segueix tenint la mateixa redacció en aquest extrem) sinó que es va limitar a modificar l'art. 17 de la Llei del Notariat, establint un nou sistema d'expedició de còpies de les escriptures notariais i realitzant, per via legislativa, una «interpretació» diferent de la que literalment se'n dedueix alguns dels preceptes de la Llei d'Enjudiciament Civil” (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Sevilla, Secció 6ª, d'1 de febrer de 2004 [JUR 2011, 219028]). “Cap de les disposicions transitòries fan referència al fet que les modificacions efectuades per la Llei 36/2006 i el RD 45/2007 hagin d'afectar a les còpies de les escriptures expedides amb anterioritat a la seva entrada en vigor” (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Madrid, Secció 20ª, de 18 de novembre de 2010 [JUR 2010, 36939]). Per a les escriptures públiques atorgades des de l'1 de desembre de 2006, la còpia amb eficàcia executiva serà la que sol·liciti l'interessat que s'expedeixi amb tal caràcter, havent d'esmentar aquesta còpia el seu caràcter executiu (article 17 de la Llei del Notariat de 28 de maig de 1862, conforme a la redacció donada per la Llei 36/2006, de 29 de novembre). La regulació de la Llei 36/2006 no contradiu la regulació anterior, sinó que la substitueix per a les escriptures públiques que s'atorguin des de la seva entrada en vigor, la qual cosa no autoritza a aplicar retroactivament aquesta Llei a escriptures atorgades abans de l'1 de desembre de 2006 (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Madrid, Secció 8ª, de 22 d'octubre de 2012 [JUR 2012, 364484]).

2) Cinquè. Les pòlisses de contractes mercantils (art. 517.2.5è. LECiv)

La Llei d'enjudiciament civil exigeix que les pòlisses estiguin signades per les parts i pel corredor de comerç col·legiat que les intervingui, i s'hi ha d'adjuntar el certificat en què aquest acrediti la conformitat de la pòlissa amb els assentaments del seu llibre registre i la data d'aquests. Doncs bé, igual que s'ha assenyalat respecte de les escriptures públiques, la redacció continguda en aquest numeral està desfasada. D'una banda, perquè el cos de corredors de comerç va quedar integrat en el de notaris des de l'1 d'octubre de 2000 (Llei 55/1999, de 29 de desembre, i RD 1643/2000, de 22 de setembre). De l'altra, per la falta d'adaptació de l'esmentada llei processal a la vigent normativa notarial, modificada per efecte de l'abans al·ludida Llei 36/2006, de 29 de novembre, de prevenció del fraude fiscal. Així, l'article 17.1.VII de la Llei del notariat estableix que, a efectes del que disposa l'article 517.2.5è. de la Llei d'enjudiciament civil, es considera títol executiu el testimoni expedit pel notari de l'original de la pòlissa degudament conservada en el llibre registre o la còpia autoritzada d'aquesta, acompanyada del certificat a què es refereix l'article 572.2. Per tant, aquest fedatari es queda amb la custòdia de la pòlissa original i a les parts se'ls lliura el testimoni o la còpia que, amb aquest certificat, té eficàcia executiva.

Activitat

Tenen eficàcia executiva els documents expedits de conformitat amb la normativa existent abans de l'entrada en vigor de la Llei 36/2006, de 29 de novembre? Analitzeu la jurisprudència existent sobre aquesta qüestió.

3) Sisè. Els títols d'obligacions (art. 517.2.6è. LECiv)

La Llei d'enjudiciament civil reconeix eficàcia executiva als títols legítimament emesos, al portador o nominatius, que representin obligacions vençudes. Com és sabut, les societats mercantils emeten títols de diferent naturalesa, entre els quals, els bons i les obligacions, amb l'objectiu d'obtenir finançament. Òbviament, a l'efecte de verificar la legitimitat d'aquests títols cal acudir, no solament a la legislació processal, sinó també a la societària (art. 401 i seg. LSC), si l'entitat emissora és una societat anònima, o a la Llei 211/1964, de 24 de desembre, si es tracta d'altres persones jurídiques que poden emetre obligacions, i, a més, quan els valors cotitzin en borsa, cal atènyer-se al que disposa la Llei del mercat de valors. També tenen eficàcia executiva els cupons, és a dir, els documents representatius dels venciments dels interessos, sempre que confrontin amb els títols i aquests amb els llibres talonari.

Precisió

El mateix precepte disposa que la protesta de falsedat del títol formulada en l'acte de la confrontació no impedeix, si resulta conforme, el despatx de l'execució. Això sens perjudici de la posterior oposició a l'execució que pugui formular el deutor al·legant la falsedat en el títol.

Jurisprudència

L'absència del fedatari en el moment de la signatura de la pòlissa per part dels demandats ha de donar lloc a la inexistència del títol executiu (Sentència de l'Audiència Provincial de Sevilla, Secció 2a, de 10 de juliol de 2001).

4) Setè. Els títols valor representats mitjançant les anotacions en compte (art. 517.2.7è. LECiv)

La diferència entre els títols executius previstos en aquest número i els recollits en l'anterior radica en el fet que aquests últims tenen un suport documental. No obstant això, el tràfic mercantil de l'època moderna exigeix prescindir dels documents físics en què s'incorpora el corresponent dret de crèdit per a donar lloc a un sistema en què aquest quedi anotat per mitjans informàtics. En aquest sentit, les anotacions en compte no són sinó una altra possible forma de representació dels valors; representació que ha de constar en escriptura pública, si escau, la d'emissió (art. 6 RD 116/1992, de 14 de febrer). Doncs bé, els certificats no caducats expedits per les entitats encarregades dels registres comptables, que són mitjans per a acreditar la representació d'un valor mitjançant una anotació en compte, constitueixen títols executius, sempre que s'hi adjunti una còpia de la corresponent escriptura pública.

Precisió

Una vegada instada l'execució, els certificats esmentats no caduquen. No obstant això, cal preguntar-se des de quin moment s'hauria de computar el termini de caducitat si l'òrgan judicial acorda no despatxar-la. Partint del fet que la caducitat no és susceptible d'interrupció, cal entendre que l'inici del còmput és la data d'emissió d'aquells.

5) Altres títols executius extraprocedimentals (art. 517.2.9è. LECiv)

Igual que es comentava pel que fa als títols judicials o assimilats, escau l'existència de títols de naturalesa extrajudicial no continguts en la relació de l'article 517.2 de la Llei d'enjudiciament civil.

Exemple

L'assegurança de finançament de les quantitats anticipades per al lliurament d'habitatges a què es refereix l'article 3 de la Llei 57/1968, de 27 de juliol, reguladora de les percepcions de quantitats anticipades en la construcció i venda d'habitatges, o el certificat expedit per l'esmentada entitat acreditativa de l'import de la indemnització abonada per aquesta, sempre que el responsable hagi estat requerit de pagament i no ho hagi realitzat en el termini d'un mes des d'aquest requeriment, segons el que disposa l'article 20.II.c del Reial decret legislatiu 7/2004, de 29 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de l'estatut legal del Consorci de Compensació d'Assegurances.

2. La competència en el procés d'execució

L'article 545 de la Llei d'enjudiciament civil regula la competència judicial en l'àmbit de l'execució partint del títol en què aquesta es fonamenta. Així, si es tracta de resolucions judicials o de les dictades pel secretari judicial que tinguin legalment reconegut el caràcter de títol executiu, i de transaccions i acords judicialment homologats o aprovats, la competència per a despatxar aquella s'atribueix al tribunal que va conèixer de l'assumpte en primera instància o va homologar o va aprovar la transacció o l'acord. Com es veu, el precepte citat es refereix també a certes resolucions dels secretaris judicials susceptibles d'obrir una execució, si bé la mateixa ha de ser despatxada per un òrgan judicial. Però la seva competència es limita al dictat de la interlocutòria que contingui l'ordre general d'execució i despatx, ja que l'adopció de les mesures de caràcter executiu que resultin pertinents correspon al secretari judicial.

Precisió

Aquesta reducció de les atribucions de l'òrgan judicial és deguda a les noves competències que ha assumit el secretari judicial, que s'estenen a l'execució, excepte les que les lleis processals reservin als jutges i magistrats (art. 456.1.a LOPJ). Una conseqüència d'això és, al seu torn, la distinció legal entre les diferents resolucions que, en l'exercici de les seves funcions, han d'adoptar aquests i aquell fedatari; distinció legal, basada en l'actual distribució d'atribucions entre els uns i els altres, que es concreta en els apartats quart, cinquè i sisè de l'article 545, de la Llei d'Enjudiciament Civil. En aquest sentit, el tribunal ha d'acordar mitjançant una interlocutòria l'ordre general d'execució i despatx, i resoldre l'oposició a aquesta i les terceries de domini. En canvi, al secretari judicial li competeix la determinació dels béns als quals s'ha d'estendre el despatx de l'execució i l'adopció de totes les mesures necessàries per a garantir-ne l'efectivitat, la qual cosa abans de la reforma derivada de la Llei 13/2009, de 3 de novembre, corresponia a l'òrgan judicial.

Jurisprudència

L'article 545.1 "estableix un criteri atributiu de la competència de caràcter funcional, de manera que és competent per a conèixer de qualsevol resolució judicial que comporti execució, no l'òrgan que l'hagi dictat, sinó el que hagi conegut de l'assumpte en primera instància, encara que la resolució que s'executi l'hagi dictat el tribunal d'apel·lació o, com és el cas, el de cassació" (Interlocutòria del Tribunal Suprem, Sala del Civil, Secció 1a, de 4 de maig de 2010). El propòsit del legislador va ser que sigui el mateix òrgan jurisdiccional el que coneix de l'assumpte i el que executa, per raons pràctiques evidents, establint una regla que no és de competència territorial com entén l'apel·lant, que no caldria revisar una vegada despatxada l'execució (art. 546), sinó de competència funcional, expressament prevista en l'article 61. I aquesta classe de competència sí que és examinable d'ofici, com es disposa per a la segona instància en l'article 62, i es desprèn que la seva falta determina la nul·litat de ple dret de les actuacions, també apreciable d'ofici per aquest motiu, fins i tot en via de recurs (articles 238 i 240 de la LOPJ) (Sentència de l'Audiència Provincial d'Astúries, Secció 4a, de 9 de desembre de 2004).

Activitat

Contesteu les preguntes següents:

a) Quin és l'òrgan jurisdiccional territorialment competent per a l'execució de la interlocutòria de quantia màxima? Consulteu l'acord de la Sala Primera del Tribunal Suprem d'11 de març de 2004, i les resolucions de les audiències provincials sobre aquest punt.

b) És procedent l'atribució del coneixement de les execucions a determinats òrgans especialitzats? Consulteu l'article 98 de la Llei orgànica del poder judicial i la jurisprudència relativa a aquesta qüestió (per exemple, la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Las Palmas, Secció 3ª, de 22 d'octubre de 2004).

D'altra banda, quan l'execució es fonamenti en un títol arbitral o en un acord de mediació, la competència per a la denegació o autorització de l'execució i el corresponent despatx s'atribueix al jutge de primera instància del lloc en què s'hagi dictat el laude o s'hagués signat l'acord de mediació, i, si el títol executiu és extrajudicial, el fur és el que es preveu amb caràcter general per al procés de declaració en els articles 50 i 51. No obstant això, l'execució també pot ser incoada, a elecció de l'executant, davant el jutge de primera instància del lloc de compliment de l'obligació, segons el títol, o el jutge de primera instància de qualsevol lloc en què es trobin béns de l'executat susceptibles d'embargament, sense que hi siguin aplicables les normes sobre submissió expressa o tàcita. Això sí, quan l'execució recaigui sobre béns hipotecats o pignorats, cal atènyer-se a les regles específiques que conté l'article 684.

Precisió

Les normes de competència territorial que estableix la Llei d'enjudiciament civil són de naturalesa imperativa, i tenen caràcter excepcional els supòsits en què es permet la submissió de les parts; supòsits que es limiten a l'àmbit de l'execució hipotecària i pignoratícia. La competència territorial ha de ser controlada d'ofici (art. 546 LECiv), encara que l'executat la pot denunciar, per mitjà de la declinatòria, durant els cinc dies següents a aquell en què rebí la primera notificació del procés d'execució (art. 547 LECiv), és a dir, la de la interlocutòria per la qual aquesta es despatxi.

Activitat

Contesteu les preguntes següents:

a) Si es tracta de l'execució d'un laude arbitral, quin òrgan jurisdiccional és territorialment competent: el del lloc del dictat d'aquest laude o el del lloc on es protocol·litza? Analitzeu la jurisprudència existent (entre altres resolucions, les interlocutòries de l'Audiència Provincial de Madrid, Secció 18a, de 23 d'abril de 2003 i de 9 de març de 2004).

b) Si es tracta de l'execució d'un títol extrajudicial, quin és el lloc de compliment de l'obligació? Consulteu la Interlocutòria de l'Audiència Provincial d'Almeria, Secció 2a, de 4 de setembre de 2003.

Jurisprudència

Si es tracta d'un procés d'execució, "no és vàlida la submissió expressa o tàcita, la qual cosa en definitiva confereix caràcter imperatiu als furs establerts en el mateix articulat i permet, en principi, l'apreciació d'ofici de la falta de competència territorial" (ITSJ de Catalunya, Sala del Civil i Penal, Secció 1a, de 20 de gener de 2011).

Activitat

Contesteu les preguntes següents:

a) Pot ser revisada d'ofici la competència territorial una vegada s'ha produït el despatx de l'execució? Consulteu la Interlocutòria del Tribunal Suprem, Sala civil, Secció 1ª, d'11 de maig de 2010 (RJ 2010, 5029) i de 6 de setembre de 2011 (RJ 2011, 6298).

b) Si una mateixa demanda executiva pretén dirigir-se contra diversos obligats, un en concepte de deutor i uns altres com a fiadors solidaris, davant quin òrgan jurisdiccional s'ha d'interposar? Analitzeu la jurisprudència existent sobre aquest tema (entre altres resolucions, la Interlocutòria del Tribunal Suprem, Sala civil, Secció 1ª, d'11 de febrer de

2009 [JUR 2009, 87169] i la Interlocutòria del Tribunal Superior de Justícia d'Andalusia, Granada, Sala civil i Penal, Secció1ª, de 7 de setembre de 2009 [JUR 2010, 188405]).

c) L'article 547 de la Llei d'Enjudiciament Civil, sobre la declinatòria en l'execució forçosa, es remet al que es disposa amb caràcter general en l'article 65 pel que fa a la seva substanciació i decisió. Partint que tal remissió es limita a aquest precepte, es pot entendre que la interposició de la declinatòria tindrà els efectes suspensius previstos en l'article 64.1?

d) En cas d'inhibició d'un jutjat per declinatòria, pot el jutjat al qual es remeten les actuacions declarar la seva falta de competència territorial? Analitzeu la Interlocutòria del Tribunal Suprem, Sala civil, Secció1ª, de 21 d'abril de 2004 (RJ 2004, 3452) i la Interlocutòria del Tribunal Superior de Justícia d'Andalusia, Granada, Sala civil i Penal, Secció1ª, d'1 d'abril de 2005 (JUR 2005, 192937).

3. Els subjectes en el procés d'execució

3.1. Les parts

Seguint el que disposa la Llei d'enjudiciament civil, són part en el procés executiu la persona o les persones que demanen i obtenen el despatx de l'execució i la persona o les persones davant de les quals aquesta es despatxa (art. 538.1 LECiv). El normal és que totes dues parts, executant i executat, coincideixin amb qui figura designat en el títol executiu com a creditor i deutor, respectivament. No obstant això, hi ha la possibilitat que l'execució sigui despatxada a favor o davant d'algú que no consta en aquest títol. Així, el despatx esmentat es pot estendre a algun subjecte que, per disposició legal o en virtut de fiançament acreditat mitjançant un document públic, hagi de respondre personalment del deute (art. 538.2.2n. LECiv).

Exemple

L'article 542.2 de la Llei d'enjudiciament civil permet que, si es tracta de títols executius extrajudicials, l'execució es despatxi davant del deutor solidari que hi figuri, i en un altre document que acrediti la solidaritat del deute i comporti execució d'acord amb el que disposa la llei. Altres supòsits estan recollits en els articles 891 i 1003 del Codi civil.

Igualment, l'òrgan judicial pot despatxar l'execució davant de qui resulti ser propietari dels béns especialment afectes al pagament del deute en virtut del qual es procedeix, sempre que aquesta afecció derivi de la llei o s'acrediti mitjançant un document fefaent. En aquest cas, l'execució s'ha de concretar, respecte d'aquestes persones, als béns especialment afectes (art. 538.2.3r. LECiv).

Exemple

En l'àmbit de l'execució hipotecària, la demanda executiva s'ha de dirigir, si escau, davant de l'hipotecant no deutor o davant del tercer posseïdor dels béns hipotecats (art. 685.1 LECiv) i en la interlocutòria per la qual s'autoritzi i es despatxi l'execució s'ha d'ordenar requerir-los de pagament (art. 686.1 LECiv). Així mateix, l'òrgan judicial pot estendre la responsabilitat a l'adquirent d'un habitatge o local en règim de propietat horitzontal per les quantitats degudes a la comunitat de propietaris per al sosteniment de les despeses generals pels anteriors titulars fins al límit dels que siguin imputables a la part vençuda de l'anualitat en què tingui lloc l'adquisició i l'any natural immediatament anterior (art. 9.1.e LPH).

D'altra banda, pot passar que el tribunal, com a conseqüència d'un error induït pel deutor o per qualsevol altra causa, acordi despatxar l'execució davant de qui no és deutor ni es troba en cap dels supòsits descrits en què escau una extensió judicial de la responsabilitat. Considerant que la Llei d'Enjudiciament Civil considera a aquests tercers com a parts en l'execució, tindran la possibilitat d'oposar-se a la mateixa; si l'executant fos qui va induir el tribunal a estendre l'execució a persones o béns que el títol o la llei no autoritzen, és responsable dels danys i perjudicis que se'ls hagin irrogat (art. 538.4 LECiv).

Jurisprudència

“L'òrgan judicial, en derivar l'execució forçosa contra els qui no havien estat part ni condemnats en el procés de què dimana el títol objecte d'execució, va causar indefensió material als ara recurrents, per la qual cosa s'ha de concloure que tant la interlocutòria que despatxa l'execució com la que va desestimar l'incident de nul·litat d'actuacions contra aquesta van infringir el que disposa l'article 24.1 CE, i van vulnerar el dret fonamental dels recurrents a la tutela judicial efectiva sense indefensió” (Sentència del Tribunal Constitucional, Sala Segona, de 4 d'octubre de 2010).

Activitat

Té legitimació el condemnat en una sentència per instar l'execució de la mateixa? Analitzeu, entre altres resolucions, la Sentència del Tribunal Constitucional de 23 d'abril de 1992 (RTC 1992, 61); la Sentència del Tribunal Suprem, Sala civil, de 15 de febrer de 1989 (RJ 1989, 968); la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Las Palmas, Secció 4ª, de 18 de juny de 2007 (JUR 2007, 349190), la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Granada, Secció 4ª, de 15 de febrer de 2008 (AC 2008, 1816) i la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Barcelona, Secció 1ª, de 30 de març de 2009 (AC 2009, 1148).

3.2. Supòsits particulars

3.2.1. Executant i executat en casos de successió

L'article 540 de la Llei d'enjudiciament civil trasllada a l'àmbit de l'execució el contingut dels articles 16 i 17 per al procés de declaració, referits a la successió processal per mort i per transmissió de l'objecte litigiós, respectivament. Així, aquell precepte, aplicable tant a la successió *inter vivos* com *mortis causa*, assenyala que l'execució es pot despatxar a favor de qui acrediti ser successor del que figuri com a executant en el títol executiu i davant del que s'acrediti que és successor de qui en aquest títol aparegui com a executat.

Jurisprudència

Les disposicions que recull l'article 540 són d'aplicació preferent davant de les previstes, amb caràcter general, en l'article 16 (Sentència de l'Audiència Provincial de Cadis, Secció 7a, de 22 juliol de 2003). “L'article 540 LECiv regula, dins les disposicions generals de l'execució, qui són les parts d'aquesta en casos de successió processal. En el cas de la part passiva, és a dir, de l'executat, exigeix «que s'acrediti que és el successor de qui en aquest títol apareixia com a executat». El títol en aquest cas és una sentència. I hi apareix com a executat una persona física morta. A continuació el nostre legislador regula en els dos paràgrafs següents de l'article 540 LECiv que ens ocupa la forma d'acreditar la successió processal en el procés d'execució. En primer lloc exigeix que es presentin al tribunal els documents fefaents en què consta aquella, i si aquest tribunal els considera suficients, ha de procedir sense cap més tràmit a despatxar l'execució a favor o davant de qui resulti ser successor de l'executant o de l'executat pel que fa a aquests documents. De manera que si la successió no consta en documents fefaents o el tribunal no els considera suficients, la petició que dedueixi l'executant s'ha de traslladar a qui consti com a executat en el títol –se suposa que només en el cas de la successió de l'executant– i a qui es pretengui que n'és el successor, i un cop escoltats tots ells en compareixença, el tribunal ha de decidir el que sigui procedent sobre la successió únicament als efectes del despatx de l'execució” (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Salamanca, Secció 1ª, de 24 de maig de 2007 [JUR 2007, 277499]). S'ha de matisar que la successió en l'execució a la qual es refereix l'art. 540 LEC és la que es produeix entre el moment que s'origina el títol executiu i l'inici de la fase d'execució, si bé la jurisprudència menor s'ha mostrat favorable a aplicar els arts. 16 i 17 LEC si l'execució ja s'ha iniciat (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Granada, Secció 4ª, de 17 de juny de 2003 [JUR 2003, 255560], o Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Pontevedra, Secció 1ª, de 10 de gener de

2008 [AC 2009, 2164]). No obstant això, "la norma de l'art. 540 de la llei processal civil sobre el despatx d'execució a favor de qui acreditati ser successor del que figuri com a executant en el títol, continguda entre les disposicions generals de l'execució, ha de cedir davant l'especialitat de la singular disciplina legal del procés sobre béns hipotecats, (...). I aquesta singular disciplina ("particularitats de l'execució" és la denominació de l'epígraf legislatiu que precedeix a l'article 681 i els que el segueixen) exigeix rigor extrem en el compliment de les formalitats referides als arts. 685, 688 i concordants de la llei processal" (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Castelló, Secció 3ª, de 15 novembre 2012 [AC 2012, 1626]).

3.2.2. Execució en béns de guanys

L'article 541 comença negant la possibilitat que es despatxi l'execució davant la societat de guanys (art. 541.1 LECiv), i, a continuació, distingeix dos supòsits diferents a l'efecte de determinar la responsabilitat dels béns integrants d'aquella. D'una banda, l'execució seguida per un deute contret per un sol dels cònjuges en l'exercici de les potestats que sobre la societat de guanys té legalment reconeguts i de la qual han de respondre els béns que la conformen. Així, si el creditor considera que han de respondre del deute aquests béns i pretén el seu embargament, la demanda executiva es pot dirigir exclusivament contra el cònjuge deutor, però s'ha de notificar aquest embargament al cònjuge no deutor, i traslladar aquella i la interlocutòria per la qual es despatxi l'execució. Això a efectes que, dins el termini ordinari, es pugui oposar a l'execució; oposició que cal fonamentar en les mateixes causes que corresponguin a l'executat i, a més, que els béns de guanys no han de respondre del deute pel qual s'ha despatxat l'execució (art. 541.2 LECiv).

El segon supòsit fa referència a una execució derivada d'una obligació purament personal o privativa d'un dels cònjuges, però en què es persegueixin béns de guanys com a conseqüència de la falta o insuficiència dels privatus. En aquest cas, l'embargament s'ha de notificar al cònjuge no deutor, que pot exercir el dret, reconegut en l'article 1373.I del Codi civil, a exigir que en la trava se substitueixin els béns comuns per la part que té el cònjuge deutor en la societat conjugal; en aquest cas, l'embargament comporta la dissolució d'aquella. Aquest precepte civil es completa en la nostra llei processal, que estableix que el tribunal, un cop escoltats els cònjuges, ha de resoldre el que sigui procedent sobre la divisió del patrimoni i, si escau, acordar que es dugui a terme de conformitat amb el que aquesta disposa. Mentrestant, s'ha de suspendre l'execució quant als béns comuns (art. 541.3 LECiv).

Jurisprudència

Un tercer supòsit al·ludeix a una execució per una obligació contreta pels dos cònjuges en l'exercici d'una potestat compartida; en aquest supòsit, perquè aquella es pugui seguir contra els béns integrants de la societat conjugal, cal que la demanda es dirigeixi davant de tots dos cònjuges (sentències del Tribunal Suprem, Sala del Civil, de 13 de juliol de 1995 i de 29 de setembre de 2006).

Activitat

Contesteu les preguntes següents:

a) Quina és la via processal adequada per a l'exercici de l'acció prevista en el paràgraf primer de l'article 1373 del Codi civil? Examinar, entre altres resolucions, la Sentència de l'Audiència Provincial d'Alacant, Secció 6ª, de 4 de maig de 2001 (JUR 2001, 196919); la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Santa Cruz de Tenerife, Secció 3ª, de 18 de maig de 2010 (JUR 2011, 19522); la Sentència de l'Audiència Provincial de Las Palmas, Secció 4ª, de 6 de setembre de 2010 (JUR 2011, 253847).

b) Ha de cedir el dret d'ús de l'habitatge familiar conferit a un cònjuge en un procés matrimonial enfront de l'adjudicatari d'aquest en una execució? Analitzeu, entre altres resolucions, la Sentència del Tribunal Suprem, Sala civil, Secció 1ª, de 18 de gener de 2009 (RJ 2010, 1274) i la Sentència de l'Audiència Provincial de Valladolid, Secció 1ª, de 20 de juny de 2011 (JUR 2011, 265215).

Jurisprudència

Segons es desprèn de la doctrina del Tribunal Suprem, quan un dels cònjuges exercita algun tipus d'activitat negocial, per determinar si la societat de guanys ha de respondre dels deutes d'aquest, cal considerar si es van contreure en benefici del consorci de guanys (Sentència del Tribunal Suprem, Sala civil, de 28 de setembre de 2001 [RJ 2001, 7134] i de 15 de juliol de 2005 [RJ 2005, 9237]).

"I aquesta és la consideració que davant la inexistència d'una presumpció de beneficis, vegeu a aquest efecte les sentències de 04/06/1991 el Tribunal Suprem o la resolució de la DGRN de 03/06/1991, és el creditor, en aquest cas un dels membres de la societat, qui té la càrrega de provar el caràcter de guanys d'aquests deutes, i aquesta és la línia que avui sofreix la sanció legislativa conforme a un tipus concret de procediments, els executius, en l'article 541 de la Llei d'Enjudiciament Civil" (Sentència de l'Audiència Provincial de València, Secció 8ª, de 7 de maig de 2012 [AC 2012, 1294]).

"Com ja s'ha dit, és aplicable al cas l'apartat 2 de l'art. 1365 CC, que sobre la responsabilitat dels béns de guanys pels deutes contrets per un dels cònjuges en l'exercici ordinari de la professió, art o ofici o en l'administració ordinària dels propis béns, remitent al Codi de Comerç si un dels cònjuges fos comerciant. I, ja que, amb el jutge d'instància, considerem comerciant al cònjuge de la recurrent, l'obligada remissió al Codi de Comerç (LEG 1885, 21) ens condueix al seu article 6, que exigeix el consentiment de tots dos cònjuges perquè quedin obligats els béns comuns per l'exercici del comerç per un d'ells, si bé l'article 7 CC presumeix atorgat aquest consentiment quan s'exerceixi el comerç amb coneixement i sense oposició del cònjuge que hagi de prestar-ho" (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Castelló, Secció 3ª, de 9 de juliol de 2012 [JUR 2012, 369911]).

3.2.3. Execució davant del deutor solidari

Si es tracta d'un deute solidari, el creditor té la possibilitat de demandar en l'àmbit d'un procés declaratiu un, diversos o tots els deutors solidaris. Però ha d'optar per això últim si pretén que l'eventual sentència condemnatòria que hi posi fi constitueixi un títol executiu davant de tots ells. Igualment, encara que la resolució recaiguda en aquest procés condemni la totalitat dels deutors solidaris, pot dirigir la demanda executiva davant d'un, diversos o tots els condemnats (art. 549.1.5è. LECiv). Així, la interlocutòria de despatx de l'execució ha d'expressar, com un dels seus continguts, la persona o les persones a favor de les quals i en contra de les quals es despatxa aquella (art. 551.2.1r. LECiv). En definitiva, l'article 542 de la Llei d'enjudiciament civil impedeix que aquesta resolució s'estengui al deutor solidari que no aparegui en el títol executiu.

Precisió

Aquest precepte processal també és aplicable als títols executius extrajudicials. No obstant això, la Llei d'enjudiciament civil permet que, quan l'execució es fonamenta en aquesta classe de títols, la relació de solidaritat sigui acreditada, a més, per mitjà d'un altre document que comporti l'execució d'acord amb el que disposa la llei (art. 542.2 LECiv). En altres paraules, es flexibilitza la prova d'aquella relació solidària.

Activitat

En una fiança constituïda en una pòlissa de crèdit, el fiador mercantil té el benefici d'excussió i divisió de què gaudeix el fiador civil? Examineu, entre altres resolucions, la Sentència del Tribunal Suprem de 15 d'abril de 2005 i la Sentència de l'Audiència Provincial de Cadis de 18 d'octubre de 2002.

Jurisprudència

“Quan en el títol executiu apareguin diversos deutors solidaris, es pot demanar que es despatxi l'execució, per l'import total del deute, més interessos i costes, davant d'un o alguns d'aquests deutors o davant de tots ells (article 542.3 de la Llei d'enjudiciament civil). És doctrina admesa que en supòsits com els d'aquesta execució, de concurrència de diversos vehicles en l'accident amb les seves corresponents assegurances obligatòries, els tercers perjudicats no estan obligats a actuar contra totes les companyies que s'esmenten en el títol executiu, perquè estan obligades davant d'aquells de manera solidària –hi ha solidaritat impròpia en els casos de responsabilitat extracontractual entre copartícips del fet il·lícit o entre ells i els seus asseguradors, i aquesta última solidaritat deriva de la unitat de prestació amb l'objectiu únic de rescabalar el perjudicat. En aquest camp s'ha de descartar tota necessitat d'apreciar una situació de litisconsorci passiu necessari, per la qual cosa poden dirigir la seva acció contra una sola de les companyies asseguradores dels vehicles participants, i això tot i que el vehicle assegurat per aquesta companyia no hagi estat el causant dels danys i perjudicis, sempre que el perjudicat que reclami sigui un tercer aliè a la conducció d'aquests. La companyia, una vegada efectuat el pagament, pot repetir contra el tercer causant dels danys” (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Madrid, Secció 14a, de 30 juny de 2004).

3.2.4. Associacions o entitats temporals

La Llei d'enjudiciament civil disposa que, quan en el títol executiu figurin com a deutors unions o agrupacions de diferents empreses o entitats, els membres que les integren han de respondre dels actes d'aquelles si el vincle de solidaritat procedeix d'una disposició legal o, si no, d'un acord exprés (art. 543.1 LECiv).

Precisió

Quan la llei estableixi, de manera expressa, el caràcter subsidiari de la responsabilitat dels socis, membres o integrants de les unions o agrupacions esmentades, el despatx de l'execució davant d'aquells es condiona a l'acreditació de la insolvència d'aquestes (art. 543.1 LECiv).

Activitat

És aplicable el règim que estableix l'article 543 a una societat capitalista? Analitzeu la Sentència de l'Audiència Provincial de Cadis de 5 de juny de 2002.

3.2.5. Entitats sense personalitat jurídica

En el tràfic jurídic actual poden actuar certes “entitats sense personalitat jurídica” com a subjectes diferenciats. Aquestes entitats han de ser enteses en sentit ampli i en aquesta expressió legal s'ha de donar cabuda als supòsits que preveuen els números quart i cinquè de l'article 6.1 de la Llei d'enjudiciament

civil, que es refereixen a les masses patrimonials o patrimonis separats que transitòriament no tinguin titular o el titular dels quals hagi estat privat de les seves facultats de disposició i administració, i a les entitats sense personalitat jurídica a les quals la llei reconegui capacitat per a ser part, respectivament, i també al que preveu l'article 6.2, que al·ludeix a les entitats que, tot i no haver complert els requisits legalment establerts per a constituir-se en persones jurídiques, estiguin formades per una pluralitat d'elements personals i patrimonials posats al servei d'una finalitat determinada. Doncs bé, aquestes entitats poden aparèixer amb la condició de deutor en un títol executiu, judicial o extrajudicial, i la seva falta de personalitat jurídica se supleix mitjançant la responsabilitat solidària dels subjectes que les integren. La nostra llei processal permet que es despatxi l'execució davant dels socis, membres o gestors que hagin actuat en nom de l'entitat, i, per a això, n'hi ha prou que, en un incident previ al despatx d'aquella, s'acrediti la condició de soci, membre o gestor i l'actuació davant tercers en nom de l'entitat (art. 544.1 LECiv).

Activitat

Els tercers que contractin amb una societat irregular, poden reclamar als seus socis en virtut de la regla de solidaritat que recull l'article 544.1 de la Llei d'enjudiciament civil? Analitzeu la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Burgos de 12 de febrer de 2007 (AC 2007, 1475) i la sentència de l'Audiència Provincial de Madrid, Secció 12ª, de 22 desembre 2011 (JUR 2012, 126431).

Precisió

La Llei d'enjudiciament civil deixa fora de l'àmbit d'aplicació de la regla prevista en l'article 544.1 les comunitats de propietaris, que també constitueixen ens sense personalitat jurídica representats pel seu president (art. 544.1 LECiv). I és que la Llei de propietat horitzontal estableix un règim jurídic propi per a aquestes entitats que preveu la responsabilitat directa de la comunitat davant de tercers amb tots els fons i crèdits a favor seu, i la responsabilitat subsidiària dels propietaris que hagin estat part en el corresponent procés per la quota que els correspongui en l'import insatisfet (art. 22.1 LPH). No obstant això, aquells tenen legalment reconeguda la possibilitat d'oposició, amb l'acreditació prèvia que estan al corrent en el pagament de la totalitat dels deutes vençuts amb la comunitat en el moment de la formulació del preceptiu requeriment de pagament (art. 22.2 LPH).

Jurisprudència

"S'ha de tenir en compte que la representació de la comunitat pel seu president no pot portar a la idea errònia que aquesta intervenció atribueix a cadascun dels comunsers la qualitat de part. Quan el president actua com a representant de la comunitat és cert que implica la de tots els comunsers, però s'ha d'entendre que es consideren aquests com un tot, no individualment. D'entre les diverses opcions de què disposava el legislador, i que la doctrina apunta, certament s'ha decantat per la que s'expressa en l'article 22 de la LPH, acollida amb motiu de la reforma efectuada per la Llei 8/1999, de 6 d'abril, i, molt probablement, influït pel criteri defensat per diverses resolucions de la Direcció dels Registres i del Notariat, que sistemàticament han denegat l'anotació preventiva d'embarcament sobre béns personals del comuner, argumentant que la trava no és conseqüència d'una obligació que personalment es pugui exigir al titular registral, sinó d'un deute de la comunitat de la qual aquell forma part, de manera que si el copropietari no ha estat part en les actuacions judicials determinants de la trava –solament per mitjà dels òrgans col·lectius– no és possible anotar preventivament embargament sobre béns privatis; en suma, segons aquest centre directiu, quan es tracta d'executar sobre béns privatis dels comunsers, cal tenir en compte que ni els òrgans col·lectius ni el president tenen sobre aquests, en tant que béns privatis, cap poder directe, al mateix temps que l'obligació de cada comuner de contribuir a la satisfacció de l'obligació imposada en la sentència no sorgeix entre aquest copropietari i el creditor, sinó a través de la comunitat (vegeu RDGRN de 6 i 30-6-1986, 5-9-1988,

24-8-1993 i 7-4-2000, entre d'altres)." (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Pontevedra, Secció 6a, de 17 de desembre de 2010).

3.3. Els tercers en l'execució

Tercers en l'execució són tots aquells que, sense ser part en el procés, hi poden intervenir perquè tenen la titularitat d'algun dret o interès legítim lesionat o en risc de ser-ho com a conseqüència de l'exercici de l'activitat executiva.

Exemple

La Llei d'enjudiciament civil permet utilitzar els mitjans de defensa propis de l'executat a les persones davant de les quals no s'ha despatxat l'execució, però que són titulars de béns als quals aquesta s'estén pel fet d'estar afectes al compliment de l'obligació per la qual es procedeix (art. 538.3 LECiv). Igualment, es preveu la possibilitat que, tot i que s'hagi despatxat l'execució davant de béns que no formin part del patrimoni del deutor, el seu veritable titular intervingui en el procés per a obtenir l'alçament de l'embargament mitjançant l'exercici de la tercera de domini (art. 595 a 604 LECiv), o que el tercer titular d'un crèdit faci valer la preferència d'aquest en el procés davant de l'executant mitjançant la tercera de millor dret (art. 614 a 620 LECiv). I també constitueix un supòsit d'intervenció de tercers el previst respecte dels titulars de drets inscrits després del dret de l'executant (art. 659 LECiv), o el relatiu als arrendataris i ocupants de fet de l'immoble objecte de l'execució (art. 661 i 675 LECiv).

4. La postulació

La Llei d'enjudiciament civil, igual que s'esdevé en l'àmbit del procés de declaració (art. 23.1 i 31.1 LECiv), requereix que les parts actuïn representades per un procurador i assistides per un lletrat. No obstant això, de manera coherent amb el que s'estableix en aquell àmbit, no s'exigeix cap postulació quan es tracti de l'execució de resolucions dictades en processos en què no sigui preceptiva la intervenció d'aquests professionals; i per a l'execució derivada del procés monitori només cal quan la quantitat per la qual es despatxi aquella sigui superior a 2.000 euros (art. 539.1 LECiv). Pel que fa a l'execució derivada d'un acord de mediació o un laude arbitral regeix el mateix criteri: es requerirà la intervenció d'advocat i procurador sempre que la quantitat per la qual es despatxi execució sigui superior a 2.000 euros.

5. L'objecte de l'execució

L'objecte de l'execució està constituït pels béns i drets que conformen el patrimoni del deutor. Com sabem, el Codi civil es refereix, d'una manera molt àmplia, al concepte de *patrimoni*, entès com “tots els béns presents i futurs” (art. 1911). No obstant això, cal fer dues precisions respecte de l'operativitat d'aquest precepte civil en l'àmbit processal. D'una banda, l'activitat executiva no s'ha de projectar necessàriament sobre “tots” els béns (coses i drets) del deutor, en la mesura que l'embargament només afectarà els que siguin suficients per a la satisfacció del crèdit del creditor (principi de suficiència de l'embargament). Això, llevat que en el patrimoni de l'executat només hi hagi béns d'un valor superior a la quantitat per la qual s'ha despatxat l'execució (art. 584 LECiv). D'altra banda, els béns futurs als quals es refereix aquell precepte no poden ser travats en un procés d'execució en curs. Això sí, en cas que, una vegada realitzat íntegrament el patrimoni actual del deutor, el creditor no hagi vist satisfet el seu crèdit, l'execució es pot reprendre i es pot procedir a la trava de nous béns, si aquell ha millorat la seva fortuna. Però fins que aquests béns no s'integrin en el patrimoni del deutor, tan sols hi ha una expectativa d'execució sobre aquests.

Precisió

L'execució queda fora de l'àmbit de la caducitat de la instància (art. 239 LECiv), per la qual cosa, si després de finalitzar aquella no s'ha aconseguit satisfer l'import total de la condemna per falta de béns, es pot reprendre en qualsevol moment futur. No cal confondre la caducitat de la instància amb la caducitat de l'acció executiva fonamentada en resolució processal o arbitral o acord de mediació, que es produeix si la demanda executiva no s'interposa dins els cinc anys següents a la fermesa d'aquesta resolució.

Sigui com sigui, els béns del deutor han de reunir una sèrie de requisits perquè puguin ser objecte del procés d'execució. Primerament, com és lògic, cal que els béns pertanyin efectivament al deutor. I és que hi ha la possibilitat que, tot i estar en possessió del deutor, siguin de titularitat d'un tercer. En la pràctica aquesta possibilitat es veu afavorida perquè la Llei d'enjudiciament civil no exigeix al secretari judicial que realitzi cerques ni altres actuacions a l'efecte d'esbrinar si els béns que es proposi embargar pertanyen a l'executat, i es pot basar en mers indicis i signes externs dels quals es pugui deduir aquesta pertinença (art. 593.1 LECiv). A més d'aquest element (la pertinença a l'executat), cal que els béns tinguin caràcter patrimonial i siguin alienables, és a dir, susceptibles d'alienació a un tercer de manera vàlida, i embargables o, el que és el mateix, que sobre ells no hagi recaigut una declaració legal d'inembargabilitat (art. 605, 606 i 607.1 LECiv).

Exemple

Alguns béns inalienables són els de domini públic i comunals; el dret a aliments (art. 151 CC); els elements comuns en copropietat dels edificis en règim de propietat horitzontal (art. 396.II CC); els drets d'ús i habitació (art. 525 CC); els drets accessoris, que no siguin transmissibles amb independència del principal (art. 605.2n. LECiv), com les servituds (art. 534 CC) o els drets d'hipoteca, penyora i anticresi (art. 1528 CC), i els drets de temps i retracte legals com el retracte de comuners (art. 1522 CC) i el de confrontants (art. 1523 CC). D'altra banda, entre els béns inembargables es troba el mobiliari i parament de la casa; els llibres i instruments necessaris per a la professió; els llibres sacres i dedicats al culte de religions legalment registrades; les quantitats expressament declarades inembargables per llei o tractats ratificats per Espanya (art. 606 LECiv) i el salari, jornal, sou, pensió o retribució que no excedeixi el salari mínim interprofessional, d'acord amb una escala legal de caràcter progressiu (art. 607.1 LECiv).

Activitat

Què passa si s'embarga un bé declarat inembargable o quantitats superiors a les permeses legalment i com es podria denunciar aquesta circumstància? Consulteu la jurisprudència existent.

6. Procediment

6.1. La demanda executiva

Com una manifestació del principi dispositiu que regeix en l'àmbit processal civil, l'execució forçosa no la pot iniciar d'ofici l'òrgan judicial, sinó que cal que se sol·liciti mitjançant un escrit, amb forma de demanda, que, com a tal, ha de respondre a l'estructura externa que, amb caràcter general, s'estableix en l'article 399 de la Llei d'enjudiciament civil. Això sí, amb el contingut que preveu l'article 549.1, que, després d'assenyalar que només es despatxarà l'execució a instàncies de part, exigeix que en la demanda executiva s'expressi el títol en què es fonamenta l'executant; la tutela jurídica pretesa en relació amb aquell; els béns de l'executat susceptibles d'embargament; si escau, les mesures de localització i recerca judicial del patrimoni del deutor, i la persona o persones davant de les quals es pretén el despatx de l'execució.

Precisió

Si el títol executiu és una resolució del secretari judicial o del tribunal competent per a conèixer de l'execució, el contingut de la demanda executiva es pot limitar a la sol·licitud de despatx d'aquella, amb identificació de la resolució l'execució de la qual es pretén (art. 549.2 LECiv). Es tracta, per tant, d'una demanda succinta, en cert sentit anàloga a la prevista per al judici verbal (art. 437.1 LECiv), la justificació del qual radica en el fet que aquella resolució es troba en les actuacions.

Jurisprudència

“D'una interpretació sistemàtica, teleològica i integral dels preceptes que regulen el despatx de l'execució hem d'aconseguir la conclusió que el número 2 de l'article 549 ha de ser interpretat en el sentit que quan es compleixin els requisits a què es refereix aquest precepte s'exonera el demandant de l'obligació d'aportar el títol sentència o resolució judicial. N'hi ha prou que la identifiqui. Una altra interpretació de l'article 549.2, com l'aïllada i literal que pretén el recurrent, ens portaria a considerar d'impossible aplicació els restants articles del títol III referits al tema, ja que el jutge de l'execució veuria limitats els pronunciaments de la Interlocutòria per la qual es despatxa l'execució a què es refereix l'article 553, ja que desconeix, entre altres aspectes, els béns sobre els quals es pretén l'embargament o si es demanen les mesures de localització i recerca de mitjans, etc.” (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Lugo, Secció 2ª, de 12 juny de 2001 [JUR 2001, 228366]).

El motiu de la dispensa d'aportar amb la demanda el títol executiu és obvi, perquè ja consta en les Actuacions o ja li consta i coneix el Jutjat que ha de despatxar l'execució, i així succeeix en aquest cas, atès que el propi Jutjat té la sentència testimoniada i ferma (IAP Toledo, Secció 2ª, de 29 març 2010 [AC 2010, 433]).

(...) tot i així la Sala no adverteix de la dificultat que pot generar en el jutjat el procediment o la resolució continguda en el mateix que es pretén executar, sense que es pugui pretendre un formalisme innecessari, com podria ser l'exigència d'assenyalar el nombre de resolució o data de la mateixa, atès que les dades facilitades permeten la seva identificació sense cap tipus de dubte (IAP Murcia, Secció 5ª, de 24 gener 2012 [JUR 2012, 113314]).

Així mateix, la nostra llei processal disposa que la demanda executiva ha d'anar acompanyada d'una sèrie de documents. Entre aquests, uns tenen caràcter preceptiu, en concret: el títol executiu, tret que es tracti d'una resolució processal que consti en les actuacions; el poder atorgat al procurador, si la representació no es confereix *apud acta* o no consta en les actuacions; els documents que acreditin els preus o les cotitzacions aplicats per al còmput en diners de deutes no dineraris, quan no hi hagi dades oficials o de coneixement públic, i els altres que la llei exigeixi per al despatx de l'execució (art. 550.1 LECiv). Altres, en canvi, són d'aportació voluntària per part de l'executant, a fi d'un millor desenvolupament de l'execució (art. 550.2 LECiv).

Activitat

En cas que, quan s'ha executat una sentència, l'executat desconegui la decisió i es torni a la situació anterior, és possible tornar a instar l'execució? Analitzeu, entre altres resolucions, la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Burgos, Secció 2ª, d'1 de febrer de 2001.

6.2. El despatx de l'execució

Després de la presentació de la demanda executiva, juntament amb els documents d'aportació necessària i, si escau, voluntària, l'òrgan judicial ha d'acordar el despatx de l'execució. Això, amb la comprovació prèvia de la concurrència dels elements legals necessaris per a dictar aquest acord. En concret, la Llei d'enjudiciament civil es refereix als pressupòsits i requisits processals, la regularitat formal del títol i la conformitat entre el contingut d'aquest i la tutela jurídica sol·licitada (art. 551.1 LECiv). Per aquesta raó, si el tribunal considera que falta algun dels elements esmentats, ha de resoldre mitjançant una interlocutòria la denegació del despatx de l'execució. Aquesta interlocutòria és susceptible d'apel·lació directa, si bé el creditor pot interposar, amb caràcter previ, un recurs de reposició. Després de la fermesa d'aquesta resolució judicial, aquest només pot acudir, si escau, al procés ordinari corresponent (art. 552 LECiv). En canvi, si hi concorren tots aquests elements, ha de dictar una interlocutòria que contingui l'ordre general d'execució i de despatx d'aquesta. Davant d'aquesta última resolució judicial no es pot interposar cap recurs, sens perjudici de la possibilitat d'oposició de l'executat (art. 551.1 LECiv).

Jurisprudència

“La inadmissió a tràmit de la demanda vulnera el dret a la tutela judicial efectiva de l'executant, en la seva accepció del dret d'accés al procés, ja que complerts els presupòsits i requisits processals –art. 550, 272 i 573 LECiv–, i com que el títol presentat no mostra cap irregularitat formal, s'ha de despatxar «en tot cas» l'execució, tal com preveu l'article 551, més encara si la nul·litat d'alguna o d'algunes de les clàusules del contracte ni tan sols és prevista com a motiu d'oposició en l'article 559, que en el número 3r. només la preveu per al supòsit en què el document presentat no reuneixi els requisits legals per a comportar l'execució. En definitiva, la conclusió és que aquesta decisió xoca frontalment, no ja amb el que disposa l'article 575.2 LECiv, sinó amb la mateixa naturalesa del procés d'execució en què ens trobem, atès que el mateix article 564 LECiv remet al corresponent judici declaratiu per a totes les qüestions diferents de les previstes com a causes d'oposició abans al·ludides i tenint en compte l'esperit restrictiu i taxatiu de la LECiv pel que fa a la inadmissió de les demandes. A aquest efecte i respecte del judici declaratiu ordinari, es pot esmentar l'article 403 LECiv, que preveu tan dràstica sanció «només en els casos i per les causes que expressament preveu aquesta Llei».” (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Jaén, Secció 2a, de 25 de gener de 2011)

Precisió

Si es tracta de resolucions processals o acords de mediació, la Llei d'enjudiciament civil estableix un termini d'espera de vint dies per a despatxar l'execució. Aquest termini es computa des de la fermesa de la resolució de condemna o des de la notificació a l'executat de la resolució d'aprovació del conveni arbitral o de la signatura de l'acord de mediació (art. 548 LECiv).

Activitat

Responen les preguntes següents:

- a) Es pot presentar la demanda executiva abans del transcurs del termini d'espera de vint dies al que es refereix l'article 548 de la Llei d'Enjudiciament Civil?; quan ha de començar el còmput del termini de vint dies?; i és necessari comptar el plaç de vint dies fins la data de la interlocutòria despatxant l'execució o fins la data de la demanda?; Consulteu la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Zamora de 13 de febrer de 2002 (AC 2002, 749); la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Cantàbria, Secció 4ª, de 4 d'octubre de 2011 (AC 2013, 229); i la Sentència de l'Audiència Provincial de Múrcia, Secció 5ª, de 14 de febrer de 2012 (JUR 2012, 95827);
- b) Pot el tribunal despatxar l'execució d'un laude arbitral sense comprovar, d'ofici, que a la demanda executiva s'acompanya un conveni arbitral vàlid? Consulteu la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Madrid, Secció 21ª, de 15 de gener de 2013 (JUR 2013, 67196).
- c) Regeix també el termini d'espera de vint dies en l'àmbit de l'execució provisional?; sol·licitada i despatxada l'execució provisional, seran a càrrec de l'executat les costes processals originades per l'execució provisional quan, sense oposar-se a la mateixa, paga o consigna a favor de l'executant l'import de la condemna dins dels vint dies següents a la notificació del despatx d'execució? Consulteu, entre altres resolucions, la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Madrid, Secció 10ª, de 6 d'octubre de 2010 (JUR 2011, 18360); la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de La Rioja, Secció 1ª, de 12 de novembre de 2010 (JUR 2011, 41779); i la Sentència de l'Audiència Provincial de Toledo, Secció 2ª, de 18 de novembre de 2011 (AC 2012, 128).

Com s'ha posat ja de manifest, després de la reforma derivada de la Llei 13/2009, de 3 de novembre, el despatx de l'execució comporta dues resolucions diferents emeses per dos subjectes diferents. La primera és la interlocutòria de despatx de l'execució, el dictat de la qual correspon al tribunal competent per a conèixer-ne. El contingut d'aquesta resolució judicial es redueix a l'expressió de la persona o les persones a favor de les quals i contra les quals es despatxa l'execució, i el caràcter mancomanat o solidari d'aquesta; la quantitat per la qual es despatxa l'execució i les precisions necessàries respecte de les

parts o el contingut de l'execució i dels responsables del deute o propietaris de béns especialment afectes al seu pagament o als quals aquella s'ha d'estendre (art. 551.2 LECiv). I la segona és el decret del secretari judicial responsable de l'execució, que serveix de complement de l'anterior i en què s'han de recollir les mesures executives i de localització i esbrinament de béns que siguin procedents, i, si escau, el contingut del requeriment de pagament al deutor (art. 551.3 LECiv). Abans de la reforma esmentada, tots aquests aspectes s'inclouïen en una única resolució: la interlocutòria de despatx de l'execució.

Precisió

La Llei d'enjudiciament civil preveu una fórmula que permet l'extensió de l'execució a persones que no figurin en el títol executiu (art. 538.2.2n. i 3r., 540, 543 i 544 LECiv), i a béns no pertanyents al deutor però afectes al compliment de l'obligació per la qual es procedeixi (art. 538.1 LECiv). La quantitat per la qual es despatxi aquella s'ha de correspondre amb la reclamada en la demanda executiva per principal, interessos ordinaris i moratoris vençuts, juntament amb el que es prevegi que es reportarà per interessos i costes, sempre dins el límit màxim en funció del títol.

Pel que fa al contingut del decret del secretari judicial, cal tenir en compte que, entre les mesures executives concretes, és possible acordar l'embargament quan l'executant hagi designat en la seva demanda béns del deutor. Altrament, la interlocutòria de despatx de l'execució servirà, genèricament, per a fonamentar qualsevol embargament que pugui efectuar la comissió del jutjat; embargament que s'entén fet en ressenyar la descripció d'un bé en l'acta corresponent (art. 587 i 624 LECiv). Això sens perjudici que, durant el desenvolupament del procés executiu, es pugui acordar l'embargament d'un bé determinat. Les mesures de localització de béns són les que preveuen els articles 589 i 590 de la Llei d'enjudiciament civil, si bé les recollides en aquest primer precepte, és a dir, el requeriment a l'executat per a la manifestació de béns i la imposició, si escau, de multes coercitives periòdiques, s'adopten d'ofici. Això a diferència de la recerca judicial del patrimoni de l'executat a què es refereix aquest segon precepte, que l'ha de demanar l'executant en la seva demanda executiva. Finalment, el requeriment de pagament és procedent en l'àmbit de l'execució dinerària, quan aquesta es basi en un títol extrajudicial, tret que s'hi adjunti una acta notarial que acrediti que aquell s'ha dut a terme com a mínim amb deu dies d'antelació (art. 581 LECiv).

La interlocutòria que autoritzi i despatxi l'execució, i el decret dictat pel secretari judicial, amb còpia de la demanda executiva, s'han de notificar simultàniament a l'executat o, si escau, al procurador que el representi, sense citació ni citació a termini, perquè en qualsevol moment es pugui personar en l'execució; en aquest supòsit, amb això s'entenen les ulteriors actuacions (art. 553 LECiv). Com es veu, no es trasllada a aquell la demanda executiva fins que no s'hagi dictat la interlocutòria de despatx de l'execució. En aquest sentit, totes les actuacions prèvies al dictat d'aquesta resolució judicial es desenvolupen amb l'executant. Dit d'una altra manera, aquesta resolució judicial s'adopta sense l'audiència de la persona davant de la qual es dirigeix la demanda exe-

cutiva, és a dir, *inaudita parte debitoris*. Això sí, un cop acordat el despatx de l'execució, l'ara executat té reconeguda la possibilitat d'oposar-se mitjançant la invocació d'algun dels motius legalment previstos.

Activitat

El jutgador pot, en el moment de l'admissió d'una demanda executiva, valorar d'ofici el caràcter abusiu o no del pacte que estableix els interessos moratoris reclamats per la part executant? Analitzeu, entre altres resolucions, la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Ciudad Real, Secció 2ª, de 24 de juliol de 2007 (AC 2007, 1861); la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Las Palmas, Secció 3ª, de 21 de desembre de 2009 (JUR 2010, 138222); i la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Jaén, Secció 2ª, de 25 gener 2011 (AC 2011, 315).

6.3. L'acumulació d'execucions

La Llei d'enjudiciament civil preveu la possibilitat d'acumulació d'execucions en l'article 555. Aquesta acumulació és aplicable amb independència de la naturalesa del títol, judicial o extrajudicial, que serveixi de base a l'execució. En aquest precepte es distingeixen dos tipus d'acumulació d'execucions. D'una banda, la denominada *acumulació objectiva*, que té lloc quan estiguin pendents diversos processos d'execució entre el mateix creditor executant i el mateix deutor executat, i, de l'altra, la coneguda com a *acumulació subjectiva*, que es produeix quan els diferents processos d'execució han estat incoats per diferents creditors davant d'un deutor comú. També es preveu legalment la possibilitat d'acumulació quan es tracti d'una execució que recaigui sobre béns especialment hipotecats, si bé es condiciona al fet que els altres processos se segueixin per a fer efectives altres garanties hipotecàries sobre els mateixos béns. Aquesta possibilitat s'ha de fer extensiva a les execucions pignoratícies, conseqüència del tractament unificat que es realitza en la nostra llei processal d'aquest tipus d'execucions i les hipotecàries.

Precisió

Després de la reforma efectuada per la Llei 13/2009, de 3 de novembre, la Llei d'enjudiciament civil atribueix al secretari judicial l'adopció de l'acord d'acumulació dels processos d'execució. Això sí, en cas que entengui que no hi concorren els requisits necessaris per a admetre-la, ha d'informar el jutge d'aquesta situació, i aquest serà qui resolgui, si escau, la inadmissió de la sol·licitud d'acumulació.

La Llei d'enjudiciament civil no fixa cap límit temporal per a l'acumulació d'execucions. L'únic requisit que estableix és que aquestes es trobin en situació de litispendència, és a dir, que ja s'hagin iniciat. Amb caràcter general, l'article 410 es refereix a la interposició de la demanda, si després resulta admesa, com el moment a partir del qual comença la litispendència, amb tots els seus efectes processals. Traslladant aquesta norma a l'àmbit del procés d'execució, el *dies a quo* de la litispendència coincidirà amb la interposició de la demanda executiva, sempre que hagi donat lloc al dictat de la interlocutòria de despatx de l'execució. A partir d'aquest moment, l'acumulació d'execucions es pot acordar durant tot el desenvolupament del procés i fins a la seva finalització. L'article 555 tampoc no conté una tramitació específica per a l'acumulació

d'execucions, però en l'apartat tercer es realitza una remissió expressa a les normes reguladores de l'acumulació de processos en l'àmbit del procés declaratiu (art. 74 i seg. LECiv).

Activitat

Debateu en grups les possibles solucions als problemes següents:

a) Partint del fet que és possible l'acumulació objectiva d'execucions fonamentades en títols de diferent naturalesa i que només és prevista la suspensió del procés per oposició de l'executat quan el títol sigui extrajudicial (art. 557.2 LECiv), suspèn l'oposició a un títol extrajudicial el curs del procediment íntegrament?

b) Si es tracta d'una acumulació subjectiva d'execucions, si els béns embargats són insuficients per a la satisfacció íntegra dels crèdits dels executants, s'hi ha d'aplicar el criteri de prioritat temporal que regeix l'execució singular o el de proporcionalitat propi del procés concursal? (aquest últim criteri s'acull, per al procés laboral, en l'article 270 de la Llei reguladora de la jurisdicció social).

6.4. L'oposició a l'execució

L'oposició a l'execució constitueix una de les tres possibilitats que té l'executat després de rebre la notificació de la interlocutòria de despatx de l'execució, juntament amb la no-compareixença i la compareixença sense oposició. Això sí, en cas d'oposició, cal tenir en compte que la seva desestimació, per mitjà de la interlocutòria corresponent, comporta la imposició a l'executat de les costes causades (art. 559.2.II i 561.1.1a.II LECiv). La Llei d'enjudiciament civil regula separadament l'oposició per defectes processals i l'oposició per motius de fons, i en aquesta última distingeix si l'execució està fonamentada en una resolució processal (o arbitral o acord de mediació) o en un títol no judicial ni arbitral (arts.556 i 557 LECiv) i, per tal d'evitar que s'obstaculitzi el bon desenvolupament de l'execució, es limiten els motius de fons que es poden invocar en l'incident d'oposició. Això sí, els fets no susceptibles de ser al·legats en l'àmbit d'aquest incident es poden fer valer en un procés declaratiu.

Precisió

Tant l'oposició per motius processals com de fons es promou per mitjà d'un únic escrit de demanda d'oposició a l'execució, que s'ha de presentar durant els deu dies següents a la notificació de la interlocutòria del despatx de l'execució (art. 556.1 i 557.1 LECiv). La primera s'ha de resoldre amb caràcter previ a la segona. Per tant, l'oposició de l'executat pot donar lloc a dos incidents diferents i successius.

6.4.1. L'oposició per defectes processals

L'article 559.1 de la Llei d'enjudiciament civil recull els diferents defectes processals susceptibles de ser al·legats per l'executat en l'incident d'oposició a l'execució: que l'executat no tingui el caràcter o representació amb què se'l demanda; falta de capacitat o representació de l'executant o que no acrediti el caràcter o representació amb què demanda; nul·litat radical del despatx de l'execució perquè la sentència o el laude arbitral no conté pronunciaments de condemna, o perquè el laude o l'acord de mediació no compleix els requi-

sits legals exigits per a comportar l'execució, o per infracció, quan es despatxa l'execució, del que disposa l'article 520, i, si el títol executiu és un laude arbitral no protocol·litzat notarialment, la falta d'autenticitat d'aquest.

Precisió

Si l'executat pretén al·legar la falta de competència de l'òrgan judicial executor, ho ha de fer, no per mitjà d'aquest incident d'oposició, sinó de la declinatòria, dins els cinc dies següents a la recepció de la primera notificació del procés d'execució (art. 547 LECiv).

Una vegada presentada la demanda d'oposició a l'execució per defectes processals, el tribunal ha de prestar audiència a l'executant, que disposa de cinc dies per a la formulació d'al·legacions sobre aquells. Si el tribunal entén que el defecte és esmenable, ha de concedir a l'executant, mitjançant una provisió, un termini de deu dies per a la seva esmena, i, si aquesta no es realitza en aquest termini o el defecte no es pot esmenar, s'ha de dictar una interlocutòria estimatòria de l'oposició, i deixar sense efecte l'execució despatxada, amb imposició de costes a l'executant. En canvi, si el tribunal no aprecia l'existència dels defectes processals invocats, ha de resoldre la desestimació de l'oposició, també per mitjà d'una interlocutòria que mani que l'execució tiri endavant, amb la imposició de costes a l'executat (art. 559.2 LECiv).

Activitat

Tenint en compte el silenci legal, suspendrà l'oposició per defectes processals el procés d'execució? Debateu en grups les possibles solucions.

6.4.2. L'oposició per motius de fons

Com sabem, quan l'oposició es basa en motius de fons, la Llei d'enjudiciament civil distingeix si l'execució està fonamentada en un títol de naturalesa processal (o arbitral o acord de mediació) o en un títol extraprocessal. En tots dos casos només és possible la invocació de certs fets extintius o excloents, no impeditius, esdevinguts després de la creació del títol executiu. Així, si l'execució té com a fonament un títol processal (o arbitral o acord de mediació), l'article 556.1 redueix a tres aquells motius: el pagament o compliment del que s'hagi ordenat en la sentència, laude o acord, que l'executat ha de justificar documentalment; la caducitat de l'acció executiva, i els pactes i les transaccions convinguts per a evitar l'execució, sempre que aquests pactes i transaccions constin en un document públic. I, si es basa en un títol extraprocessal, aquests motius es veuen ampliat a sis: el pagament, que pugui acreditar documentalment; la compensació de crèdit líquid que resulti d'un document que tingui força executiva; la pluspetició o excés en la computació en metàl·lic dels deutes en espècie; la prescripció i caducitat; el quitament, espera o pacte o promesa de no demanar, que consti documentalment, i la transacció, sempre que consti en un document públic (art. 557.1 LECiv).

Precisió

La raó a la qual obeeix la reducció dels motius d'oposició sobre el fons quan es tracta de títols judicials radica en el fet que, a diferència del que s'esdevé amb els extrajudicials, la seva creació és precedida d'un procés declaratiu. En altres paraules, no seria lògic

permetre a l'ara executat la invocació de fets que va poder esgrimir en aquest procés declaratiu previ. Per descomptat, el títol judicial resultant d'aquest procés constitueix una prova indubtable de l'existència del deute, amb els efectes de la cosa jutjada. Per contra, l'absència d'aquests elements en els títols extrajudicials justifica l'ampliació d'aquells motius d'oposició. Aquests mateixos arguments serveixen per a fonamentar que, només quan es tracti d'aquesta última classe de títols, la formulació de l'oposició comporta la suspensió del curs de l'execució (art. 557.2 LECiv). Només hi ha un títol de naturalesa judicial que dóna lloc a aquesta suspensió: la interlocutòria de quantia màxima (art. 517.2.8è. i 556.3 LECiv), el dictat de la qual tampoc no és precedit d'un procés civil de declaració, sinó que es produeix en un penal sense sentència condemnatòria, en el qual no s'ha jutjat la responsabilitat civil de la companyia asseguradora.

Jurisprudència

"De conformitat amb l'article 556.2 LECiv, l'oposició quan el títol d'execució és la interlocutòria de quantia màxima a què es refereix l'article 517.2 LECiv i 13 del Text refós de la llei sobre responsabilitat civil i assegurança en la circulació de vehicles de motor es contreu a les causes d'oposició que s'hi preveuen i que constitueixen *numerus clausus*, sense que escaigui una interpretació extensiva, i a les de l'article 557 LECiv. Això ens porta a rebutjar el motiu d'oposició de falta de legitimació passiva, ja que no es pot incardinar la seva al·legació de falta de legitimació passiva *ad causam* en els motius d'oposició a l'execució de l'article 556.2 LECiv, ni en els de l'article 559.1 LECiv referits a defectes processals aliens a la falta de legitimació passiva *ad causam*" (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Las Palmas de 10 de desembre de 2010). I ha assenyalat la doctrina jurisprudencial que la concurrència de culpes es configura en la Llei d'enjudiciament civil com una causa específica d'oposició al despatx de l'execució, que es fonamenta en la denominada *interlocutòria de quantia màxima*, i que correspon a la part executada la càrrega de provar la concurrència de culpa de la víctima i la seva contribució causal a la producció del resultat, de manera que, si no s'acredita res sobre aquest tema, no es pot acollir l'excepció (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Salamanca, Secció 1ª, de 16 de febrer de 2009 [JUR 2009, 346923]).

La jurisprudència reiterada declara que en els supòsits com el qual ens ocupa, en què consta degudament acreditada la culpa de la víctima, no és aplicable la doctrina de la inversió de la càrrega de la prova ni la de presumpció de culpabilitat, com tampoc la teoria del risc (Sentències d'11 de febrer de 1992, 29 d'abril de 1994 i 16 de setembre de 1996)" (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Madrid, Secció 8ª, de 29 juny 2012 [JUR 2012, 265381]).

En aquest sentit convé posar de manifest que "la culpa exclusiva de la víctima" és una excepció de fons, la concurrència de la qual requereix: 1ª) Culpa de la víctima, plena absoluta, de manera que l'accident hagi estat totalment originat per la seva actuació negligent. 2ª) Exclusiva i exclouent de la mateixa, sense que per part de l'agent implicat existeixi la més mínima culpabilitat, actuant com a element passiu de la relació causal (no va intervenir, amb la seva conducta, de cap manera en els fets). 3ª) Esgotament per part d'aquest de la seva diligència, fins i tot l'adopció de la maniobra oportuna per evitar o minorar el resultat, sempre que: a) Sigui possible (temporaneïtat de la maniobra evasiva) la possibilitat humana i dins de la perícia "exigibles" a un conductor, de fer-ho, davant un perill imminent i greu. b) Ho possibilitin les circumstàncies del lloc. c) Que les mateixes no la impedeixin o facin que, d'adoptar-la, se seguiria un mal més greu. Al demanat que l'al·lega li correspon la càrrega de la prova (plena, rigorosa que ho evidència) d'aquests elements" (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Barcelona, Secció 19ª, de 16 juliol 2012 [JUR 2013, 9663]).

Per la seva banda, l'article 558 de la Llei d'enjudiciament civil es refereix a les especialitats en l'oposició per pluspetició, que concorren quan es demana en la demanda i es despatxa després l'execució per una quantitat que és superior a la que realment es deu. En definitiva, l'objectiu que es pretén mitjançant la invocació d'aquest motiu és la reducció quantitativa de l'execució, no el seu sobreseïment. Juntament amb la pluspetició en sentit estricte, el precepte esmentat preveu el supòsit d'excés en la computació en metàl·lic dels deutes en espècie, que té aquella com a efecte. Sobre aquest tema, cal tenir en compte que l'article 550.1 esmenta entre els documents que s'han d'adjuntar a la

demanda executiva els que acreditin els preus o les cotitzacions aplicats per al còmput en diners de deutes no dineraris, quan no es tracti de dades oficials o de coneixement públic.

Exemple

La pluspetició pot ser deguda, entre altres circumstàncies, a l'extinció parcial del deute reclamat com a conseqüència del pagament de part d'aquest, o a la indeguda inclusió en la demanda executiva de partides no degudes per interessos o altres conceptes.

Activitat

En les execucions de títols judicials, és possible l'oposició basada en la compensació?; i en la pluspetició? Analitzeu la jurisprudència existent (entre altres resolucions, la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Madrid, Secció 13ª, de 21 de maig de 2010 (JUR 2010, 323053) i la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Múrcia, Secció 5ª, de 26 de maig de 2011 (JUR 2011, 280243).

Encara que la Llei d'enjudiciament civil fa una distinció dels motius d'oposició de fons susceptibles de ser al·legats en funció de la naturalesa del títol executiu, els tràmits processals a què aquella dona lloc són comuns. Així, l'executat ha de presentar la seva demanda d'oposició durant els deu dies següents a la notificació de la interlocutòria de despatx de l'execució (art. 556.1 i 557.1 LECiv). Com sabem, si en l'escrit esmentat s'ha invocat l'existència d'algun defecte processal, fins que l'oposició per aquest motiu no hagi estat resolta no se substancia la corresponent als motius de fons. La demanda d'oposició s'ha de traslladar a l'executant, que la pot impugnar en el termini de cinc dies, a comptar de la notificació de la resolució sobre els motius processals o, si aquests no han estat plantejats, des d'aquell trasllat. Si l'execució se segueix amb fonament en un títol extraprocesal o en el judicial que preveu l'article 517.2.8.è., el tribunal n'ha d'acordar la suspensió (art. 556.3 i 557.2 LECiv). Les parts poden sol·licitar en els seus escrits d'oposició i impugnació d'aquesta la celebració d'una vista, que ha de tenir lloc, si no és possible la resolució de la controvèrsia amb els documents aportats, durant els deu dies següents a la conclusió del tràmit d'impugnació. Si l'executat no compareix a l'acte de la vista, se'l considera desistit de l'oposició i s'adopten les mesures que preveu l'article 442.1 (entre aquestes, la condemna en costes), i si qui no hi compareix és l'executant, es resol l'oposició sense escoltar-lo. Un cop comparegudes totes dues parts, la vista es desenvolupa per les vies del judici verbal (art. 560 LECiv).

Jurisprudència

“Pot ser que el tribunal, encara que una de les parts hagi sol·licitat vista, no en consideri necessària la celebració; aleshores és facultat d'aquest acordar-la” (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Granada, Secció 5a, de 27 d'octubre de 2010). “No obstant això, passa que, com que el jutjat *a quo* ha conferit a la prescripció primerament al·legada el caràcter d'una excepció processal, quan és material i és prevista com a tal en l'article 457.2.4t. de la LECiv, i no ha assenyalat la vista que preveu l'article 560 de la mateixa llei, que va sol·licitar l'asseguradora executada per mitjà d'altressí en el seu escrit d'oposició, s'ha privat aquesta de poder proposar i formular la prova que consideri convenient a l'efecte de justificar aquests motius. Per això, i si es pronunciés ara sobre aquests, s'estaria resolent sense haver donat a aquesta part aquesta oportunitat, cosa que generaria una indefensió evident que troba la causa en el fet de no haver procedit a l'assenyalament de la vista esmentada i sol·licitada” (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Santa Cruz de Tenerife, Secció 4a, de 2 de juny de 2010).

L'oposició a l'execució es resol per mitjà d'una interlocutòria, que no té eficàcia fora d'aquesta, per la qual cosa és procedent la incoació d'un procés declaratiu posterior. Aquesta resolució judicial ha de contenir algun dels pronunciaments següents: declarar procedent que l'execució tiri endavant per la quantitat que s'hauria despatxat, quan l'oposició es desestimi totalment. Però si l'oposició s'ha fonamentat en la pluspetició i aquesta es desestima parcialment, l'execució s'ha de declarar procedent per la quantitat que correspongui. La condemna en costes a l'executat només té lloc en cas de desestimació total de l'oposició. El segon possible pronunciament consisteix a declarar la no-procedència de l'execució, quan s'estimi algun dels motius d'oposició enumerats en els articles 556 i 557 o es consideri enterament fonamentada la pluspetició admesa de conformitat amb l'article 558. En aquest cas l'execució queda sense efecte i s'alcen els embargaments i les mesures de garantia de la trava adoptades, i es reintegra l'executat a la situació anterior al despatx de l'execució, amb condemna en costes a l'executant. Finalment, la interlocutòria que resol l'oposició és susceptible de recurs en apel·lació, sense efectes suspensius de l'execució quan aquell sigui desestimatori, i, si és estimatori, escau el manteniment dels embargaments i les mesures de garantia adoptades, amb prestació per part de l'executant de la caució suficient (art. 561 LECiv).

Jurisprudència

L'anàlisi conjunta dels supòsits que preveu l'article 561 de la LECiv i la remissió que aquest precepte efectua, en l'apartat 1.1r., en l'article 394 de la LECiv, posa de manifest que la condemna en costes a la part executant només és prevista per als casos en què es consideri l'oposició i es deixi aquesta sense efecte, i es mani alçar els embargaments i les mesures de garantia adoptades (art. 561.2), mentre que la condemna en costes a l'executat s'estableix per als supòsits de desestimar totalment l'oposició (561.1.1r.) (Interlocutòria de l'Audiència Provincial d'Alacant, Secció 9ª, de 18 d'octubre de 2010 [JUR 2011, 23087]).

És cert, que l'art. 561-2 de la LEC (RCL 2000, 34, 962 i RCL 2001, 1892) (norma que resultaria aplicable en el cas per motiu de la remissió continguda en l'art. 681 de la mateixa), assenyalava que en cas d'estimar-se l'execució es condemnarà a l'executant al pagament de les costes. Però no és menys cert, que aquesta imposició ens condueix a l'art. 394 de LEC, norma que en el seu paràgraf primer permet exceptuar l'aplicació del criteri objectiu del venciment quan "el tribunal aprecii i així ho raoni, que el cas presentava seriosos dubtes de fet o de dret" (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Còrdova, Secció 1ª, de 4 d'abril de 2014 [JUR 2014, 171282]).

6.4.3. Defensa jurídica de l'executat fonamentada en fets i actes no compresos en les causes d'oposició a l'execució

Partint del caràcter limitat dels motius legals susceptibles de ser invocats en l'àmbit de l'incident d'oposició, la Llei d'enjudiciament civil permet la incoació d'un procés declaratiu per a fer valer els fets o actes produïts després de la preclusió de les possibilitats d'al·legació en judici o després de la producció d'un títol executiu extrajudicial. Per tant, si es tracta d'un títol executiu processal (o arbitral o acord de mediació), han de ser fets o actes l'al·legació dels quals no va ser possible en el procés previ a l'execució i, en conseqüència, sobre els quals l'òrgan judicial (o àrbitre o mediador) no es va poder pronunciar, i que no queden afectats per la cosa jutjada derivada de la resolució recaiguda en aquell, i, si el títol executiu és extraprocessal, han de ser fets o actes que no s'hi van poder preveure. Per descomptat, aquests fets o actes han de ser diferents dels que constitueixen motius de fons d'oposició a l'execució (art. 556 i 567 LECiv), si bé jurídicament rellevants respecte dels drets de l'executant davant de l'executat o dels deures d'aquest envers aquell (art. 564 LECiv).

Jurisprudència

"La doctrina jurisprudencial d'aquesta sala ha reduït l'àmbit del judici declaratiu ordinari, posterior a l'executiu, a una mera discussió de qüestions de fons, a la certesa del crèdit, però prohibeix que es tornin a discutir els defectes del títol o les nul·litats que es van poder oposar i resoldre en el judici executiu" (Sentència del Tribunal Suprem, Sala del Civil, de 28 de febrer de 2001 i d'11 de gener de 2008).

6.5. Incidències en el procés d'execució

6.5.1. Impugnació de les infraccions legals en el curs de l'execució

Pot ser que, en el curs d'una execució, l'òrgan judicial davant el qual se segueix aquesta cometi algun tipus de vulneració de les normes que la regulen, la qual cosa ha de conduir al reconeixement d'alguna possibilitat de defensa a la part que s'hagi vist perjudicada.

Exemple

El tribunal executor dicta d'ofici la interlocutòria de despatx de l'execució, amb la conseqüent violació de l'article 549, que exigeix petició de part; o, sense que hi hagi un acord entre les parts, el secretari judicial acorda l'embargament de béns de l'executat seguint un ordre diferent del que preveu l'article 592, o es procedeix a la venda dels béns embargats mitjançant un sistema de realització diferent dels que preveu l'article 636.

La Llei d'enjudiciament civil posa a disposició de totes les persones a les quals es refereix l'article 538 diferents instruments processals en funció del tipus d'infracció que s'hagi comès. Així, si aquesta consta en una resolució del tribunal executor o del secretari judicial, es pot interposar recurs de reposició, segons les normes generals (art. 451 a 454 LECiv), o recurs d'apel·lació en els casos legalment previstos (art. 455.1 LECiv), i, si no hi ha una resolució expressa contra la qual recórrer, la denúncia de la infracció s'ha de fer mitjançant un escrit adreçat al tribunal, en què s'ha d'expressar amb claredat la resolució o actuació que es pretén per a solucionar-la (art. 562.1 i 2 LECiv).

Exemple

Si la infracció es produeix en l'àmbit de l'embargament de béns mobles no hi ha una resolució processal contra la qual plantejar un recurs, ja que aquell s'entén fet des que es ressenya la descripció del bé en l'acta de la diligència d'embargament.

Jurisprudència

“S'ha de considerar que de conformitat amb el que disposa l'article 562 LECiv la infracció de normes que regulen els actes concrets del procés d'execució –com és el cas– es poden denunciar per mitjà del recurs de reposició i per mitjà del recurs d'apel·lació en els casos en què expressament es prevegi en aquesta llei. Si bé la interlocutòria objecte de recurs no es troba en cap d'aquests últims supòsits, i per tant es pot concloure que en tot cas contra aquesta resolució només es pot interposar un recurs de reposició, compartint el criteri d'altres tribunals (així, IAP Còrdova 30 d'abril de 2003), entenem que el precepte esmentat ha de ser interpretat de forma flexible i d'acord amb el que disposen amb caràcter general els articles 451 i 455.1 LECiv, tal com d'altra banda també mantenen les IAP València (secc. 6a.) de 21 i 9 de desembre i 22 de febrer de 2002, IAP Alacant de 20 de desembre de 2001, i IAP Burgos (secc. 2a.) de 30 de març de 2001.” (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Castelló de 14 gener de 2009)

Finalment, cal assenyalar que la limitació en matèria de recursos no suposa una vulneració a la tutela judicial efectiva puix que tal i com diu la STC 128/1998, de 16 de juny (RTC 1998, 128) «amb l'excepció de les resolucions penals condemnatòries, la garantia de la doble instància judicial és de configuració legal (SSTC 42/1982 [RTC 1982, 42], 37/1988 [RTC 1988, 37] o 184/1997 [RTC 1997, 184], entre moltes altres)». I, d'una altra part que, «l'accés als recursos legalment ordenats té una rellevància constitucional diferent que l'accés al procés; [ja que] mentre el dret a l'obtenció d'una

Precisió

Si s'al·lega que la infracció comesa comporta la nul·litat d'actuacions o el tribunal així ho considera, cal atènyer-se al que disposen els articles 225 i següents (art. 562.2 LECiv).

resolució judicial raonada i fundada gaudeix d'una protecció constitucional directament dimanant de l'art. 24.1 CE el dret a la revisió d'aquesta resolució és, en principi, un dret de configuració legal» (STC 160/1996 [RTC 1996, 160], F. 2) (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Las Palmas, Secció 4^a, de 6 d'abril de 2010 [AC 2011, 49]).

Activitat

Responen les preguntes següents:

a) S'ha d'interposar un recurs d'apel·lació contra la interlocutòria que resol una incidència de l'execució? Consulteu, entre altres resolucions, la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Còrdova de 13 de febrer de 2002.

b) Es pot interposar un recurs d'apel·lació contra la interlocutòria resolutòria d'un recurs de reposició? Consulteu, entre altres resolucions, la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Sevilla de 4 de març de 2008.

6.5.2. Actes d'execució contradictoris amb el títol executiu judicial

Per al supòsit que s'hagi despatxat l'execució en virtut de sentències o de resolucions judicials, la Llei d'enjudiciament civil preveu la possibilitat d'impugnació d'actes executius que contradiguin el contingut del títol executiu (art. 563 LECiv). En realitat, correspon a l'executant la determinació, en la demanda executiva, de les mesures executives concretes que ha d'adoptar l'òrgan judicial per a la satisfacció del seu dret. Si ho fes així, el tribunal executor s'hi ha d'atenir, si la seva adopció és emparada pel títol executiu, ja que, en cas contrari, ha de denegar el despatx de l'execució. No obstant això, si l'executant omet l'expressió d'aquestes mesures, i es limita a demanar el despatx de l'execució, és aquell qui les ha de determinar en la interlocutòria corresponent, sempre respectant el que disposa el títol executiu. Tant en un cas com en l'altre el tribunal pot cometre alguna extralimitació, si la tutela judicial dispensada no és congruent amb el contingut del títol.

Precisió

L'extralimitació de l'òrgan judicial pot tenir lloc per excés, si s'executa alguna cosa que no està emparada en el títol executiu o, tot i estar-ho, no l'ha sol·licitada l'executant; o, per defecte, si es deixa d'executar alguna cosa que sí que està autoritzada pel títol executiu, sempre que ho hagi demanat degudament l'executant, tret que sigui part natural de l'execució. Igualment, pot ser que l'execució es despatxi d'una manera que no es correspon amb el que preveu el títol executiu.

Exemple

L'extralimitació per excés existiria quan, partint d'un títol executiu que recull un deute dinerari de 1.000 euros, el tribunal despatxa l'execució per 2.000 euros. També es produiria si, amb aquest mateix títol executiu, l'executant només demana en la seva demanda 500 euros i el tribunal despatxa l'execució per la totalitat del deute, és a dir, 1.000 euros. En sentit invers, l'extralimitació per defecte s'esdevé si el tribunal acorda despatxar l'execució per 500 euros, quan l'executant reclama en la demanda executiva la totalitat de la quantia autoritzada en el títol (1.000 euros). Finalment, l'extralimitació pot tenir lloc si, tractant-se d'una execució dinerària, l'òrgan judicial requereix l'executat perquè lliuri en un cert termini una cosa diferent de diners.

La Llei d'enjudiciament civil, quan l'execució estigui basada en una sentència o resolució judicial, permet que, si proveeix el tribunal en contradicció amb el títol, la part perjudicada interposi un recurs de reposició i, si es desestima,

d'apel·lació, i, si aquella ha estat dictada pel secretari judicial, es pot interposar, amb la reposició prèvia, un recurs de revisió davant el tribunal i, en cas de desestimació, d'apel·lació. En tots aquests supòsits el recurrent té reconeguda la possibilitat de demanar la suspensió de l'activitat executiva impugnada, amb la prestació prèvia de caució pels danys que el retard pugui causar a l'altra part (art. 563 LECiv).

6.5.3. Suspensió de l'execució

La suspensió de l'execució es concep en la Llei d'enjudiciament civil amb caràcter excepcional, en la mesura que només té lloc en els casos en què aquesta ho ordeni de manera expressa o ho acordin totes les parts personades en l'execució. Així, la nostra llei processal preveu al llarg del seu articulat diferents supòsits de suspensió de l'execució.

Exemple

Si l'execució se segueix a causa de deutes propis d'un dels cònjuges, però es persegueixen béns comuns a falta de privatis, el cònjuge no deutor pot demanar la dissolució de la societat conjugal, en aquest cas se suspèn aquella quant a aquest primer tipus de béns (art. 541.3 LECiv). També es produeix la suspensió de l'execució quan es plantegi la declinatòria de competència dins el termini legal (art. 64 i 547 LECiv); o quan tingui lloc una acumulació d'execucions, en concurrència dels pressupòsits legals (art. 84.2, 92.2 i 555.3 LECiv), o quan l'executat s'oposi a l'execució, si aquesta es fonamenta en títols no processals o assimilats, i en la interlocutòria de quantia màxima (art. 556.3 LECiv).

Activitat

La declinatòria plantejada en l'execució, té efectes suspensius? Consulteu, entre altres resolucions, la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Sevilla, Secció 5a, de 6 d'octubre de 2003.

La Llei d'enjudiciament civil preveu la possibilitat que la suspensió no tingui per objecte l'execució en el seu conjunt, sinó una part d'aquesta. Així, per exemple l'article 563.2 admet, en l'àmbit dels actes d'execució contradictoris amb el títol executiu judicial, que la part recurrent demani la suspensió de l'activitat executiva concreta impugnada, i, de conformitat amb l'article 598.1, l'admissió de la demanda de tercera de domini comporta la suspensió de l'execució respecte del bé al qual es refereixi.

Els articles 504.1 i 515 de la Llei d'enjudiciament civil estableixen, com a regla general, que les demandes de rescissió de sentències fermes dictades en rebel·lia i les de revisió no suspenen la seva execució. No obstant això, l'article 566 preveu la possibilitat que el tribunal executor ordeni aquesta suspensió, sempre que es compleixin els requisits que recull el mateix precepte: sol·licitud de part, audiència del Ministeri Fiscal, prestació de caució pel valor del que es litiga i els danys i perjudicis que es puguin irrogar per la inexecució de la sentència, i que les circumstàncies del cas ho aconsellin.

Tampoc la interposició dels recursos ordinaris, és a dir, de reposició i apel·lació, no comporta, per si mateixa, la suspensió de les actuacions executives. Això, tret que l'executat acrediti que la resolució objecte de recurs li produeix un

Precisió

Una vegada decretada la suspensió, es poden adoptar o mantenir mesures de garantia dels embargaments acordats i, en tot cas, els que ja hagin estat acordats (art. 565.2 LECiv).

dany de difícil reparació; en aquest cas pot sol·licitar aquesta suspensió al tribunal executor, amb la prestació de caució suficient prèvia per a respondre dels possibles perjudicis derivats del retard (art. 567 LECiv). Però si el recurs ordinarí s'interposa davant de resolucions contradictòries amb el títol executiu, el recurrent pot demanar la suspensió de l'activitat executiva concreta impugnada, també prestant fiança. Això sí, en aquest cas no és necessària l'acreditació del dany de difícil reparació (art. 563.2 LECiv).

La Llei d'enjudiciament civil recull una regla especial aplicable quan el demandat es troba en situació de concurs o ha efectuat la comunicació al fet que es refereix l'article 5 bis de la Llei Concursal. En aquest supòsit, no es dicta la interlocutòria de despatx de l'execució (art. 568.1 LECiv). En canvi, si ja s'ha iniciat l'execució en el moment de la declaració de concurs, el secretari judicial ha de decretar la suspensió d'aquella quan es tingui constància d'aquesta declaració (art. 568.2 LECiv i 55.2 LC). Quant a les execucions hipotecàries i pignoràcies, la nostra llei processal realitza una remissió expressa a la Llei concursal, que n'impedeix l'inici quan recaiguin sobre béns necessaris per a l'activitat professional o empresarial del concursat fins a l'aprovació d'un conveni el contingut del qual no afecti l'exercici d'aquest dret; o fins al transcurs d'un any des de la declaració de concurs sense que s'hagi produït l'obertura de la liquidació. I si aquestes execucions ja s'han iniciat, la regla és la suspensió, tret que s'aporti el testimoni de la resolució del jutge del concurs declarativa que els béns o drets objecte de l'execució no són necessaris per a l'activitat esmentada (art. 568.2 LECiv i 55.1 i 2 LC). Finalment, si hi ha diversos mandats en el procés d'execució i només algun d'ells es troba en situació de concurs, aquell procés no se suspèn respecte dels altres (art. 568.3 LECiv).

Activitat

Es paralitza una execució hipotecària ja iniciada en el moment de la declaració de concurs si recau sobre l'habitatge habitual del concursat? Consulteu, entre altres resolucions, la Interlocutòria del Jutjat Mercantil número 3 de Barcelona de 29 de desembre de 2004 i la Interlocutòria del Jutjat Mercantil número 4 de Salamanca de 25 de maig de 2010.

Finalment, la Llei d'enjudiciament civil conté una norma, relativa a la suspensió de l'execució per prejudicialitat penal, que trasllada a l'àmbit de l'execució el que preveu, amb caràcter general, l'article 40. Així, la mera presentació de denúncia o interposició de querrela en què s'exposin fets d'aparença delictiva relacionats amb el títol executiu o amb el despatx de l'execució no comporten, per si soles, aquesta suspensió. En canvi, aquesta serà acordada judicialment quan es trobi pendent una causa criminal en què s'investiguin fets aparentment delictius que, si són certs, determinarien la falsedat o nul·litat del títol o la invalidesa o il·licitud del despatx de l'execució, amb l'audiència prèvia de les parts i el Ministeri Fiscal (art. 569.1 LECiv).

Jurisprudència

"Una conseqüència pràctica del que s'ha exposat fins ara és la necessitat d'analitzar en quina mesura hi ha una connexió causal entre els fets penals jutjats i la nul·litat del títol o del despatx de l'execució, amb el benentès que el que s'exigeix és una rela-

ció de causa a efecte entre els fets suposadament delictius i el títol portat a execució, d'intensitat tal que si es declarés l'existència del delictes es produiria automàticament la nul·litat del títol o la il·licitud de l'execució" (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Barcelona de 17 de gener de 2005).

"Sobre aquest tema, en sentència de 30 d'abril de 2003, aquesta mateixa Sala ja va indicar que al marge del major o menor rigor jurídic en la interpretació dels termes d'invalidesa i il·licitud del despatx d'execució que s'exposen per part de diversos autors, aquesta causa o causes de suspensió no poden ser interpretades sense tenir en compte dues idees que, a criteri d'aquest Tribunal, resulten importants: d'un costat, el legislador distingeix clarament entre els fets delictius que afecten al títol d'aquells que afecten al despatx d'execució; i d'un altre, que no pot oblidar-se que el legislador exclou expressament per al procés hipotecari, la nul·litat del títol com a causa de suspensió per prejudicialitat penal" (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Barcelona, Secció 1ª, de 18 de juliol de 2011 [JUR 2011, 308546]).

"La suspensió per prejudicialitat penal contemplada en l'article 569 de la llei processal civil exigeix la concurrència dels següents requisits: 1) que el jutge d'instrucció hagi efectuat una valoració de la versemblança del fet. 2) que el fet delictiu que es tracti comporti la nul·litat del títol executiu o del propi despatx d'execució. La raó d'aquests requisits es troba en la Interlocutòria de data 27 de maig de l'any 2009 de l'AP de Madrid que diu que si la suspensió d'un procés civil en curs ja havia originat una jurisprudència que interpretava restrictivament tal possibilitat (veure STC de 25 d'abril de 1994, entre altres), i l'actual article 40 de la LEC estableix les circumstàncies que han de concórrer perquè es pugui admetre la mateixa, amb molta més raó i amb caràcter encara més restrictiu, haurà de ser interpretada la possibilitat de suspendre l'execució. En el cas que ens ocupa, no ens consta el judici de versemblança del fet realitzat per l'instructor admetent a tràmit la querella presentada el que determina, sense necessitat d'abordar el segon dels requisits anteriorment esmentats, que es consideri encertada la decisió de la jutge d'instància i, per tant, la improcedència del recurs d'apel·lació interposat i correlativa confirmació de la resolució apel·lada" (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Guadalajara, Secció 1ª, de 31 de gener de 2012 [JUR 2012, 117566]).

Activitat

És possible la suspensió de l'execució per prejudicialitat civil? Consulteu, entre altres resolucions, la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Pontevedra, Secció 6ª, de 10 de maig de 2011 (JUR 2011, 259133).

6.6. Finalització de l'execució

La Llei d'enjudiciament civil determina que el procés d'execució forçosa només acaba amb la completa satisfacció del creditor executant. Per tant, tant si es tracta d'una execució dinerària com no dinerària, el supòsit normal de finalització del procés és que aquell hagi vist la seva pretensió acomplerta, sempre en concurrència de tots els requisits i pressupòsits legals; finalització que, en congruència amb les noves funcions del secretari judicial, l'ha d'acordar aquest funcionari mitjançant un decret, davant del qual es pot interposar un recurs directe de revisió (art. 570 LECiv).

Jurisprudència

En el cas d'execució dinerària això té lloc quan l'executant obté el principal reclamat, interessos ordinaris i moratoris vençuts, els reportats durant el curs de la causa i les costes (art. 575 i 576 LECiv) i per al cas de condemna d'obligacions de fer, no fer o lliurar una cosa diferent de quantitat dinerària pel compliment en els seus propis termes del que estableix el títol executiu (art. 699 LECiv) (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Santa Cruz de Tenerife, Secció 1a, d'1 de març de 2010).

Precisió

En l'àmbit de l'execució no dinerària, si no és possible el compliment *innatura* de l'obligació, no queda cap altra alternativa que procedir al lliurament a l'executant de l'equivalent pecuniari (art. 701.3, 702.2, 709.1 i 710.2).

No obstant això, com que la satisfacció de l'executant és la via normal d'acabament del procés executiu, cal que es verifiqui la impossibilitat d'obtenir aquella per diferents raons. Entre aquestes, partint del principi dispositiu que regeix el nostre sistema processal civil, el creditor, també en l'àmbit de l'execució, pot renunciar a l'acció exercida o al dret en què fonamenti la pretensió (art. 20.1 LECiv), i desistir del procés unilateralment fins que es traslladi la interlocutòria del despatx de l'execució, precisant amb posterioritat de la conformitat de l'executat, tret que aquest es trobi en rebel·lia; en aquest cas aquell ho podria fer en qualsevol moment (art. 20.2 LECiv). Igualment, és possible que el tribunal executor hagi estimat l'oposició de fons de l'executat (art. 561.2 LECiv).

Precisió

En l'àmbit de l'execució dinerària, és comú que l'executant no pugui veure íntegrament satisfet el seu crèdit per insuficiència de béns en el patrimoni de l'executat. Partint del fet que l'execució forçosa és exclosa de l'aplicació de la regla de la caducitat, les actuacions executives es poden reiniciar en qualsevol moment posterior, si el deutor ha millorat la seva fortuna (art. 239 LECiv).

Activitat

S'infringeix l'article 570 de la LECiv en donar per acabada l'execució quan l'executant encara no ha obtingut la plena satisfacció dels seus interessos? Consulteu, entre d'altres resolucions, la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de València, Secció 7ª, de 25 de novembre de 2009 (JUR 2010, 108888).

7. Costes i despeses en l'execució

La Llei d'enjudiciament civil fa una distinció en matèria de costes en l'execució. D'una banda, es refereix a les actuacions per les quals aquesta llei processal preveu expressament pronunciaments sobre costes. En aquest supòsit les parts han de satisfer les que els corresponguin de conformitat amb el que preveu l'article 241, i l'apartat primer d'aquest precepte estableix la regla que cada part pagui les causades a instància seva a mesura que es vagin produint. Però això sens perjudici dels reemborsaments que siguin procedents després de la decisió del tribunal o, si escau, del secretari judicial sobre les costes (art. 539.2.I LECiv).

Exemple

La desestimació de l'oposició fonamentada en motius processals o de fons (art. 559.2.II i 561.2 LECiv); la resolució sobre la terceria de domini (art. 603.II LECiv) o de millor dret (art. 620.1.II LECiv); el dipòsit de coses mobles en una entitat o establiment adequats (art. 628.2 LECiv), o l'incident de liquidació de danys i perjudicis (art. 716.II LECiv).

Precisió

Cal tenir en compte que dins les costes es troba la denominada *taxa judicial* (art. 241.1.7è. LECiv), el fet imposable de la qual, en l'àmbit de l'execució, està constituït per la interposició de la demanda d'execució de títols executius extrajudicials, l'oposició a l'execució de títols judicials (art. 2.a i 2.g Llei 10/2012, de 20 de novembre) i, si escau, els recursos (art. 2.d i 2.e Llei 10/2012, de 20 de novembre).

D'altra banda, pel que fa a les costes del procés d'execució per a les quals aquella llei no prevegi de manera expressa un pronunciament sobre costes, la norma és que són a càrrec de l'executat sense necessitat d'imposició expressa. No obstant això, fins a la seva liquidació l'executant ha de satisfer les que es vagin produint, excepte les corresponents a actuacions realitzades a instàncies de l'executat o altres subjectes, que ha de pagar el sol·licitant (art. 539.2.II LECiv).

Precisió

La condemna en costes a l'executat té lloc fins i tot quan pagui en l'acte de requeriment, en els casos en què sigui procedent. Això tret que justifiqui que, per una causa que no li sigui imputable, no va poder efectuar el pagament abans que el creditor promogués l'execució (art. 581.1 i 2 LECiv). Aquesta excepció, no obstant això, no és aplicable al judici canviari (art. 822 LECiv).

Jurisprudència

“Hem de recordar que la regla general que les costes d'execució són a càrrec de l'executat, article 539.2, segon paràgraf, no s'aplica a les actuacions per les quals la llei prevegi expressament que el jutge s'hagi de pronunciar pel que fa al cas, tal com estableix el paràgraf primer del precepte legal esmentat. Això és el que passa amb l'incident de liquidació de danys i perjudicis, ja que l'article 716 de la LECiv exigeix que el jutgador es pronuncii sobre les costes, la qual cosa ha de fer de conformitat amb els criteris que estableix l'article 394 del mateix cos legal” (Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Madrid de 8 de juny de 2010). D'aquesta manera quan el segon paràgraf del número 2 del precepte esmentat, article 539, diu que les costes són a càrrec de l'executat sense necessitat d'expressar imposició fa l'excepció que es tracti de les costes “no compreses en el paràgraf anterior”, és a dir, l'obligació *ope legis* de l'executat d'abonar les costes de l'execució té com a límit les actuacions per les quals la Llei prevegi expressament pronunciament sobre costes, i per això no estan compreses en aquesta imposició legal les reportades per la tramitació de l'incident d'impugnació de la liquidació d'interessos, que són a càrrec de la part que resulti condemnada al seu pagament en la resolució que resolgui l'incident (Sentència de l'Audiència Provincial de Las Palmas, Secció 5a, de 18 d'octubre de 2005).

Activitat

a) Quin criteri d'imposició de costes s'ha de seguir en cas d'estimació parcial de l'oposició a l'execució? Consulteu la Interlocutòria de l'Audiència Provincial de Tarragona, Secció 3ª, de 21 de maig de 2009 (JUR 2009, 409455).

b) Dóna lloc l'execució provisional a la generació de costes a càrrec de la part executada? Consulteu, entre d'altres resolucions, la sentència de l'Audiència Provincial de Múrcia, Secció 5ª, de 22 de març de 2011 (JUR 2011, 166801), i la sentència de l'Audiència Provincial de Las Palmas, Secció 5ª, de 21 de desembre de 2010 (JUR 2011, 251934).

Exercicis d'autoavaluació

1. L'activitat executiva parteix, exclusivament, ...
 - a) de certes resolucions del secretari judicial.
 - b) d'una resolució judicial de condemna.
 - c) d'una escriptura pública.
 - d) De cap de les anteriors.

2. En l'àmbit civil, el procés d'execució singular ...
 - a) es regeix per la *par conditio creditorum*, quan hi hagi una acumulació subjectiva d'accions.
 - b) es regeix pel principi de prioritat temporal.
 - c) Les dues anteriors, segons els casos.
 - d) Cap de les anteriors.

3. La denominada *execució impròpia* ...
 - a) comporta totes les actuacions típicament executives.
 - b) només escau respecte de les sentències condemnatòries.
 - c) només escau respecte de les resolucions constitutives.
 - d) Cap de les anteriors.

4. L'execució del laude arbitral ...
 - a) se sol·licita a l'àrbitre que el va dictar.
 - b) Un laude no és susceptible d'execució.
 - c) l'acorda el jutge de primera instància del lloc en què es va dictar laude.
 - d) l'acorda el jutge de primera instància del lloc en què es va protocol·litzar el laude.

5. L'òrgan judicial, pot controlar la validesa del laude arbitral?
 - a) No, mai.
 - b) Sí, en certs supòsits, quan les parts no hagin exercit l'acció d'anul·lació del laude.
 - c) Sí, en tot cas.
 - d) Cap de les anteriors.

6. Són susceptibles d'execució ...
 - a) el decret del secretari judicial pel qual s'aprova una conciliació.
 - b) el decret del secretari judicial que determina les quantitats degudes al procurador.
 - c) el decret del secretari judicial que quantifica la indemnització d'un testimoni.
 - d) Totes les anteriors.

7. En l'actualitat pot obrir un procés d'execució ...
 - a) la primera còpia d'una escriptura pública, en tot cas.
 - b) la segona còpia d'una escriptura pública, si és autèntica.
 - c) qualsevol còpia, si s'expedeix amb caràcter executiu.
 - d) Totes les anteriors.

8. Les mesures de localització de béns i el seu embargament constitueixen actuacions executives que acorda ...
 - a) el secretari judicial, mitjançant un decret.
 - b) el jutge en despatxar l'execució.
 - c) Les dues anteriors, segons els casos.
 - d) l'executant, en la demanda executiva.

9. Són provisionalment executables ...
 - a) un laude arbitral ferm.
 - b) una escriptura pública.
 - c) una sentència no ferma que condemni el demandat a atorgar un contracte.
 - d) Cap de les anteriors.

10. En l'àmbit de l'execució de títols executius judicials estrangers...

- a) s'apliquen els mateixos criteris amb independència de si el títol executiu procedeix d'un estat membre de la Unió Europea o d'un estat de fora d'aquesta.
- b) si el títol executiu procedeix d'un estat no membre de la Unió Europea s'aplica el principi de reciprocitat.
- c) les normes contingudes en la Llei d'enjudiciament civil de 1881 s'apliquen tant si el títol executiu procedeix d'un estat membre de la Unió Europea com d'un estat de fora d'aquesta.
- d) Cap de les anteriors.

11. En l'execució ordinària la competència territorial...

- a) es controla exclusivament d'ofici.
- b) es controla a instàncies de part, però només en els casos de submissió expressa o tàcita.
- c) les parts no poden invocar la falta de competència territorial, ja que està regida per normes imperatives.
- d) Cap de les anteriors.

12. Si hi ha diversos obligats, la demanda executiva es pot interposar...

- a) davant el jutjat de primera instància del domicili del deutor principal.
- b) davant el jutjat de primera instància del domicili de qualsevol fiador.
- c) Les dues anteriors.
- d) Cap de les anteriors.

13. Per a instar l'execució d'una sentència condemnatòria està legitimat...

- a) qui aparegui com a creditor en el títol executiu.
- b) qui hagi estat condemnat.
- c) Les dues anteriors.
- d) Cap de les anteriors.

14. Tercer en l'execució pot ser...

- a) el titular d'un crèdit preferent al de l'executant.
- b) el veritable propietari del bé executat.
- c) l'ocupant de l'immoble executat.
- d) Totes les anteriors.

15. En el procés d'execució...

- a) la intervenció de l'advocat és sempre preceptiva.
- b) la intervenció de l'advocat no és sempre preceptiva.
- c) la intervenció de l'advocat només és preceptiva si el títol executiu té naturalesa judicial.
- d) Cap de les anteriors.

16. Són susceptibles d'embargament...

- a) el local on radica un ajuntament.
- b) un dret de servitud.
- c) una pensió de jubilació, amb certs límits.
- d) Cap de les anteriors.

17. Si l'embargament recau sobre un bé de naturalesa inembargable...

- a) les actuacions són nul·les de ple dret.
- b) només es pot declarar la nul·litat de les actuacions si l'adquirent del bé no és un tercer de bona fe.
- c) l'adjudicació del bé en la subhasta convalida qualsevol irregularitat comesa durant l'execució.
- d) una vegada finalitzada l'execució no es pot promoure la nul·litat de les actuacions.

18. L'embargament d'una empresa...

- a) té caràcter preferent en la Llei d'enjudiciament civil.
- b) dóna lloc a la seva posterior venda d'acord amb l'interès en la conservació de la seva activitat i els llocs de treball.
- c) no es preveu en la Llei d'enjudiciament civil.
- d) Cap de les anteriors.

19. Abans del dictat del despatx de l'execució...

- a) cal sempre el transcurs del termini de vint dies.
- b) el termini de vint dies no és procedent si la demanda executiva s'interposa abans del seu transcurs.
- c) el termini de vint dies només és procedent respecte dels títols extrajudicials.
- d) Cap de les anteriors.

20. El despatx de l'execució...

- a) és precedit d'audiència al deutor, perquè manifesti el que convingui al seu dret.
- b) només té audiència si el títol és judicial.
- c) només té audiència si el títol és extrajudicial.
- d) s'acorda sense audiència al deutor.

21. Segons la Llei d'enjudiciament civil...

- a) no escau l'acumulació d'execucions.
- b) només és possible l'acumulació objectiva d'execucions.
- c) només és possible l'acumulació subjectiva d'execucions.
- d) escau l'acumulació d'execucions pignoratícies, si es compleixen certes condicions.

22. Està legitimat passivament...

- a) només qui figuri com a deutor en el títol executiu.
- b) a més de l'anterior, tot deutor que respongui personalment del deute.
- c) a més de l'opció a, qui sigui propietari d'un bé afecte al pagament del deute en virtut d'un document fefaent.
- d) Totes les anteriors.

23. En cas d'execució d'una resolució judicial de condemna...

- a) l'executant ha d'aportar, necessàriament, el testimoni d'aquesta resolució juntament amb la demanda executiva.
- b) amb caràcter general, no és necessària la seva aportació.
- c) Les dues anteriors.
- d) Cap de les dues anteriors.

24. La Llei d'enjudiciament civil només permet l'acumulació de les execucions...

- a) quan les execucions recaiguin sobre diferents deutors.
- b) quan totes hagin estat promogudes pel mateix creditor executant.
- c) quan les execucions tinguin per objecte béns hipotecats.
- d) Cap de les anteriors.

25. El despatx de l'execució l'acorda...

- a) en l'actualitat el secretari judicial.
- b) l'òrgan judicial mitjançant una interlocutòria, en què s'han d'adoptar les mesures executives concretes sol·licitades en la demanda executiva.
- c) Les dues anteriors, segons els casos.
- d) Cap de les anteriors.

Solucionari

Exercicis d'autoavaluació

1. d

2. b

3. c

4. c

5. b

6. d

7. c

8. a

9. d

10. d

11. d

12. c

13. c

14. d

15. b

16. c

17. a

18. d

19. d

20. d

21. d

22. c

23. b

24. d

25. d